

Birgitte Løes
Tenorveien 373
1859 Slitu
birgittel@viken.no

21.02.21

Statsforvalteren i Oslo og Viken,
Postboks 325
1502 Moss
fmovpost@fylkesmannen.no
sfovpst@statsforvalteren.no

Høringsuttalelse til verneforslag 7, Lekumelva (i forslag om vern av 9 skogsområder i Viken)

Dersom det ikke kan tillates og utarbeides skjøtselstiltak eller andre tiltak for å forhindre erosjon, utglidninger og eventuelle utbedringer etter dette, bør områdene ikke vernes.

Konflikt med andre interesser

Som naboer på den andre siden av elva for eiendommene 175/1 og 173/1, melder vi fra at foreslått vernekategori ikke er egnet til å oppfylle verneformålet og verneinteressene. Hvordan ser Statsforvalteren for seg at det skal være mulig å beholde verneverdiene og videreutvikle dem uten en egnet skjøtelsesplan og hvem ivaretar naboers interesser?

Erfaring: Vernekategori uten skjøtsel = tapt verneverdi. Tap av verneformålet, tap av verneinteressene, tap av investeringer i erosjonsforebyggende tiltak (steinsettinger) og tap av matjord (erosjon etter vindfall, økt graving ved flom). I tillegg får vi økt arbeidsmengde og økte kostnader til vedlikehold av elvekanter, fjerning av vindfall osv. I sum: et svært dårlig resultat! Vi trodde at investeringene som NVE på 80-tallet og kommune/grunneier på starten av 2000-tallet la ned i steinsettinger langs elva skulle sikre mot utgravning og erosjon. Nå erfarer vi at ikke bare ett eksisterende verneområde (nøkkelbiotip MIS) men også ytterligere to naturreservater direkte kan føre til økt erosjon, utgravning, utglidninger. Må det skje en katastrofe før behovet for skjøtsel sees?

Både kommune og vernemyndighet er velkomne på befaring med formål: **Å ivareta området gjennom fornuftig skjøtsel og med tilstrekkelig hensyn til berørte naboeiendommer og næring.** Da kan vi sammen oppnå et mye bedre resultat i et svært spennende område! Dette er mulig å få til.

Bakgrunn med beskrivelse av bekymring

Erfaring med slike skråninger i vårt marine leireavsetningsområde, er at skjøtselstiltak MÅ til for å hindre utglidninger av deler av eller hele skråninger. Mange steder langs Lekumelva er det vanskelig eller umulig å komme til elvekanten fra den ene elvesiden. Hvordan skjøtte områdene på begge sider så problemer med erosjon og flom unngås og hensyn til naturmangfold samt jord- og skogbruksnæring ivaretas? Ut fra erfaringene vi har gjort oss lokalt gjennom mange år og særlig nå med høstens hendelser synes dette innlysende: Både verneverdier og næringsinteresser er best tjent med skjøtsel. Nedenfor deler jeg en helt fersk observasjon fra terrenget langs Lekumelva:

Det er kort gangavstand fra bilvei her for å se over på sørsiden av elva. Det som har vært en nøkkelbiotop i ca 25 år, ligger i nordvendt skråning på gården Elsnes, rett øst for 175/1 som er det søndre av de to områdene på til sammen 42da dere foreslår vernet. Nøkkelbiotopen ble vedtatt som en MIS, en «landscapsfigur», vernet mot hogst. Grunneier den gang fikk et engangsbeløp og beskjed om å ikke hogge noe i området. Deler av «figuren» skled ut før jul 2020, siste større utglidning før frosten satte seg var 30.12. Det ligger store vindfall både under og over vannflaten og fastfrosset i isen. Det er i løpet av høsten 2020 skjedd utglidninger i begge ender av «figuren», den ene nokså

nærme gårdstun. Kommune og NVE var på befarings før jul 2020.

Bildet til høyre er tatt 21. februar 2021. Jeg talte til sammen 24 vindfall fra sør og over elva mot vår elvebredd, det ligger flere vindfall under isen. Grove stammer, gamle lauvtrær og store grantrær.

Når slike skråninger står fullstendig uten skjøtsel, skjer dette med gammel edelløvskog på ustabil leire! Altså endres rik markvegetasjon og løvskog brutalt til rasskråninger der blank blåleire kommer i dagen. Overflaten er nå uten vegetasjon (gjenstående trær står på skrå og er på vei ned). Hva førte vernet til? 25 år er kort!

NVE forventer ytterligere utglidninger. Vi vet at kvikkleire er påvist i området, om enn ikke prøver er tatt akkurat i denne holen så er det påvist i flere nærliggende. Alt er tilgjengelig info.

Hvordan kan slik ikke-skjøtsel være vern? Hva vernes? Dette må da være tap og et trist resultat av et pålegg om ikke-hogst?

NVE forklarte under befaringsen hva som skjer: først vokser skogen seg stor og gammel. Så vil store grantrær, som har grunne rotfester med stor diameter, slites i vind. Når de omsider velter, slik de har gjort i høst (nedbør har også betydning), følger store mengder overflatejord og plantedekke med. Da utvides området i skråningen som siger ned og forsvinner i elva. Trær, busker, rik markvegetasjon og dypere jordlag inn til leira og kanskje lenger - alt glir ut i elva og forårsaker ytterligere erosjon – på begge elvesider. Vannet graver godt rundt store trær som havner ut i elva. Når tælen går av jorda og/eller mer nedbør kommer, forventes ytterligere utglidninger.

Med erfaringen fra denne utglidningen samt erfaring gjennom år med mange ubesvarte spørsmål fra Fylkesmannen og NVE i tilknytning til ansvar, økonomi, kantstell og erosjon, er vi som grunneiere nå svært bekymret for nye vernekategorier langs elva uten tilstrekkelig skjøtselsplan og -tiltak. Tidligere spørsmål til Fylkesmannens miljøvernavdeling og nå nylig til NVE om hvem som har ansvar for å ta kostnader ved å fjerne vindfall over elva og andre ulemper forblir ubesvart.

Da vi spurte NVE under befaringsen før jul, ble vi muntlig rådet å gå til retts sak mot naboen for å få ansvaret avklart i retten! Skal vi bruke tid og energi på en retts sak, ødelegge trivsel og gode nabo forhold? Svaret understreker hvor viktig det er at vernemyndighetene bør være i forkant og tydeliggjøre ansvar, kompensere arbeid, forestå skjøtsel og erstatte følgeskader og altså tenke et godt stykke lenger og mer komplekst enn kun forhandlinger med grunneier som ønsker frivillig vern.

Når dere ser på vedlagte kart, er 175/1 og vår eiendom synlig og verneområde 175/1 tydelig. Da ser

dere klart elva og området 175/1. Dere ser også at tilkomst for opprydning i nokså stor grad vil måtte berøre vår eiendom - med de ulemper det medfører, over en lang strekning. Vi leser ikke noen steder i Statsforvalterens papirer i denne saken noe om samarbeide med berørte naboer eller kompensasjon til naboeiendommer som blir berørt av en nabos tilbud om frivillig vern. Vår eiendom er også berørt av forslaget om vern på 173/1. Delet mellom Garseg-gårdene er et sårbart område med tanke på erosjon og svært bratte skråninger på begge sider av elva. Begynnende utglidninger er lett synlige i terrenget. «Fischer»-hølet er en dyp kulp i delet, investert i steinfylling der. (Vedlegg 1).

Det er i Asplan Viak sin rapport (2016) beskrevet hvordan opprydning og vedlikehold langs elva er svært viktig. Det er der også beskrevet at det er viktig med samarbeide fra begge sider der skogeier, dvs eier av 175/1 og 173/1 ikke selv har grei atkomst til elvekant fra sin side. Rapporten inneholder også beskrivelser av tiltak som steinsettingene og foto av noen av disse.

Sentrale spørsmål hvis vern er: Hvem har ansvar for å rydde opp vindfall fra verneområdene? Hvem dekker arbeidet økonomisk? Særlig frykter vi erosjon og tap av matjord som følge av vindfall og utglidninger. Flomskader er også sannsynlig konsekvens. Et ferskt eksempel til på hva som skjer:

Bildet t.h. er tatt 21.02.21 og illustrerer poengene i de to foregående avsnittene. En gammel gran har falt over elva fra sørsiden mot nordsiden. På kort tid (2 mndr før jul, muligens noen uker) har dette ene grantreet endret vannets graving ført til økt erosjon og skade i elvekanten på vår side, helt inn i åkeren. Dette må utbedres før våronn.

Vi har tilbudt naboen å kjøre på vår åker når frossent eller tørt for å fjerne sine vindfall. Men hvem dekker skadene i vår elvekant? Og hvis nabo ikke fjerner vindfall, hvem dekker kostnadene? Ved et naturreservat på andre siden – hvem dekker da skader og arbeid? Nødvendig skjøtsel vil i stor grad forebygge slike skader.

Samfunnet verner – samfunnet betaler uskyldig tredjepart?

Vi vil unngå å bli skadelidende som følge av verneformål som har samfunnsmessig interesse men ikke tar tilstrekkelig hensyn til naboer og riktig skjøtselstiltak. Hvis samfunnet ønsker å betale kompensasjon til frivillig vern, så bør det også betales framtidige følgekostnader for berørte naboer. For eksempel: kompensert utgifter til økt vedlikehold som følge av verneformål, vindfall, trafikale ulemper, skader, erosjon, flom og tap av matjord.

Ønsket om mest mulig **urørt tilstand** innebærer erfaringsmessig tap av området over tid. Å ikke

skjøtte vernede områder med tilstrekkelig hogst av store trær viser seg negativt av hensyn til:

- a) Nevnte utglidninger og da tap av alle de arter som vernet var tenkt å oppnå (planter, lav, mose, insekter mm);
- b) Økt erosjonsproblematikk særlig når ustabil rik leire som i området her;
- c) Klimaendringene som vi vet blir «våtere og villere»;
- d) Vi må unngå noe liknende som skjedde på Gjerdrum og være føre var i alle typer vern eller inngrep i marine avsetningsområder;
- e) Områdene på begge sider av Lekumelva har gårdstun og arbeidsplasser som vil kunne være truet ved større utglidninger.

Vi anmoder Statsforvalteren og vernemyndighetene: **Bruk handlingsrommet og fagkunnskapen** deres til å utforme godt egnede skjøtselstiltak for skog med rik markvegetasjon og stort innslag av edelløvtrær i områder på ustabil leire slik som langs Lekumelva. Sammenliknet med andre verneområder i forslaget (ex Beia, Austadmarka) omtales ikke de to områdene på beskjedne 42 da som spesielt truet, sjeldne eller av særlig betydning. Når grunneierne velger å være interessert i frivillig vern, KAN det ha sammenheng med at de to aktuelle sonene ned mot Lekumelva har svært vanskelige driftsforhold og høye driftskostnader? Vi forstår at en engangskompensasjon er fristende. Som nabo ønsker vi ikke å bli skadelidende på noen måte, hverken økonomisk eller i forhold til gode naboskap. Vi har pekt på en rekke konflikter. Hverken kommune, Statsforvalter eller NVE har hittil kunnet eller villet finne egnede løsninger.

Flere uløste problemstillinger

Saken reiser mange praktiske spørsmål, lista er ikke utfyllende:

- Hva slags skjøtelsesplan kan utformes for de enkelte verneområdene?
- Hvem er ansvarlig for å følge opp skjøtselen på en faglig god måte som ivaretar naturmangfold og næringsinteresser?
- Hvem skal betale for skjøtsel som neppe er drivverdig for skogeier?
- Hvem skal betale kostnadene til å rydde opp vindfall ut i elv og inn i naboskog?
- Hvem dekker skader som oppstår etter vindfall, utglidninger, andre følger av vernet?
- Hva oppnås av naturmangfold når skråningen raser ut og naken leire er igjen?
- Hva er samfunnets nytte og glede av de naturreservatene som i dag er svært lite framkommelige fordi det er som å vandre midt i et Mikado-spill å forsøke å forsere alle vindfallene (Berg skog, Sletner skog)?
- Hva er samfunnets interesse i å påføre uskyldig 3. part ulemper ved utglidninger og store mengder vindfall fra nabo slik vi har dokumentert ved et par bilder her?

Beiting

Statsforvalteren foreslår at beiting ikke skal være tillatt i område Lekumelva (saksframlegg 21/332 side 3). Gjelder dette kun i de 42da foreslåtte verneområdene eller langs hele Lekumelva? Vi håper ikke Statsforvalteren med sine forslag tenker å båndlegge framtidig beitebruk i området? Det vil jo innskrenke framtidige eieres næringsmuligheter. I andre områder i kommunen, som i ravinelandskap inn mot Trømborgfjella (langs Aasgaardveien), har det inntil nylig blitt gitt tilskudd til aktiv beiting for å holde landskapet åpent og artsrikdom sikret.

Området langs hele elva har vært aktivt brukt som beitemark i generasjoner og til og med bratte bakker ble slått som eng til høy med hest og slåmaskin så seint som 1980. Vi har hatt både hest, storfe og sau gående på beite i bakkene her og ikke opplevd at beiting og tråkk fører til slitasje som har ført til utvasking. Det er gjengroing, ikke beiting, som er en trussel. Vi ser hvordan artsrike beitemarker raskt gror igjen: Når lauvskog og granskog overtar tidligere beitebakker, fører økt skygge

til redusert urte/grasvekst og skrinne markvegetasjon. Jordlaget blir da nettopp mer utsatt for utglidninger. Vi forstår ikke Statsforvalterens faglige begrunnelse hva gjelder forbud mot beiting.

Bevaring gjennom bruk synes ut fra lokal kunnskap og erfaring som den beste formen for bevaring. Urørt vil området forfalle og erodere i løpet av få år, jamfør nøkkelbiotoper i området. Kulturlandskapet er tross alt skapt gjennom mennesker og husdyrs bruk i generasjoner. I stedet for et forbud bør en heller drøfte aktuelle bruksmuligheter. Overbeiting/nedbeiting eller beiting på utsatte områder i nedbørsrike perioder er i grunneiers og husdyreiers egen interesse å unngå. Et godt skjøttet bakkebeite er en viktig ressurs for grasfødde beitedyr og sikrer samtidig god bevaring av mange ulike urter som kun vokser i denne type kulturlandskap.

Et prinsipp her er også likebehandling av verneområder på ulike eiendommer. Hvis et verneområde i løpet av siste tiår har fått forhandlet inn i vernebestemmelsene på sin eiendom at de kan bruke det vernede området til beiting etter hvert som gamle trær faller ut og lystilgangen øker og grastilveksten øker, ja da må det bli tilsvarende bestemmelser i både nøkkelbiotoper og verneområder langs Lekumelva også. Noe annet vil være forskjellsbehandling.

Elvelag

I møte i Samfunnsutvalget i Indre Østfold kommune 28.01.21 ble det nevnt at et «elvelag» kan forenkle dialog mellom det offentlige og grunneierne hva gjelder ulike felles tiltak langs og i Lekumelva. Vi er positive til et slikt elvelag («Lekumelvas venner»?) og deltar gjerne i dialog med kommune og Statsforvalter om etablering, mandat og virke. Oppstrøms Mysen har *Mysenelvas venner* opparbeidet en tursti langs en lett tilgjengelig trase nær Mysen sentrum. Nedstrøms bør elva forbli omtrent like utilgjengelig som i dag, for å bevare det naturmangfoldet som er beskrevet i blant annet Asplan Viak sin utredning (2016). Et mangfold som krever bestemte former for skjøtsel og som stiller helt andre krav enn oppstrøms. Både oppstrøms og nedstrøms er det behov for bekjempelse av fremmede og uønskede arter, noe som krever en innsats langt utover det hver enkelt grunneier har mulighet til alene. Nedstrøms er det årlig behov for å rydde elveløpet, i år er det et særlig stort problem der MIS-figuren har utglidninger og trefall ut i elva og over til nabo. Å re-etablere bruer over elva som er gang- og sykkelbare kunne være andre slike felles tiltak som øker lokal bevissthet om det biologiske mangfoldet i dette spennende LNF-området. Det ville også knytte sammen gamle ferdsselsveier som ennå er synlige i terrenget. Styrkede naboskap er også en viktig faktor.

Konklusjon

Primært mener vi at områder langs Lekumelva, deler av eiendommene 175/1 Birkeland og 173/1 Narvestad, ikke vernes, OG vi ønsker at nøkkelbiotopen på Elsnes (MIS-område) får endret aktuelle krav/vern slik at egnet skjøtsel kan foregå omgående. Det er knapt med tid, vannet graver.

HVIS vernemyndighet kan utforme og gjennomføre en tilfredsstillende skjøtsel og følge denne opp, kan vi være positive til vern. Målsettingene for både nøkkelbiotoper og de foreslåtte frivillige vernede områdene synes bedre ivaretatt ved kunnskapsbasert skjøtsel i tråd med Asplan Viak sin utredning (2016) samt forsknings-basert kunnskap samt lokal erfaring i terrenget over tid. Slik skjøtsel kan med fordel legges til grunn for hele området nedstrøms Mysen. Dersom det ikke kan tillates skjøtselstiltak eller andre tiltak for å forhindre erosjon, graving og eventuelle utbedringer etter dette, bør områdene ikke vernes.

Subsidiært protesterer vi mot områdenavnet «Lekumelva» da det er et stort område med mange eiendommer. Det er riktigere å bruke gårdsnavnene Birkeland og Narvestad.

Vi ønsker nærmere dialog med Statsforvalteren om de problemstillinger vi har berørt her, særlig angående vernebestemmelser og erstatning til berørte naboer, før vedtak.

Vennlig hilsen

/s./

Birgitte Løes og
92226005

birgittel@viken.no

/s./

Oddvar Aasgaard
90840038

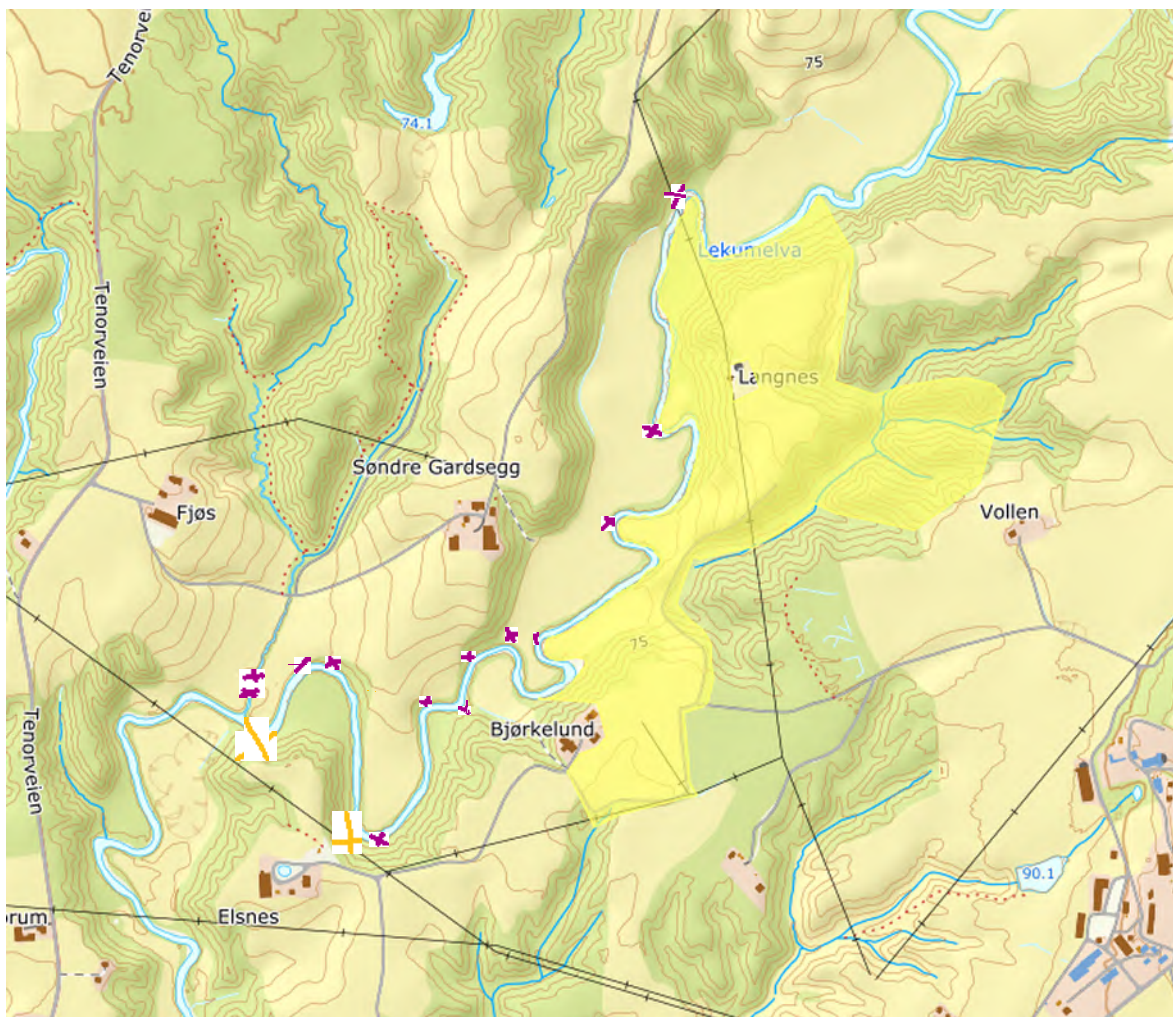
ojaasg@gmail.com

Kopi: Vegard Aarnes, saksbehandler i Indre Østfold kommune

Vedlegg 1, kart der elv og adkomst / berørte naboer/ framkommer

Orange kryss: utglidninger i MIS-området på Elsnes

Lilla kryss: eksempler på steinsatte yttersvinger (ikke komplett eller presist tegnet inn)

Birgitte Løes og Oddvar Aasgaard
Garseg
1859 Slitu

5.08.21

Statsforvalteren i Oslo og Viken
v/ Kristin Lugg, saksbehandler for foreslått verneområde «Lekumelva»
Pb 325
1502 Moss

(sendt ved e-post til: sf samt kopi direkte til saksbehandler)

Innspill til høring nr 2 der verneområdet «Lekumelva» er foreslått vesentlig utvidet sør-vestover

Viser til kontakt med saksbehandler 2.08 og utsatt frist ut denne uken for ny høringsuttalelse.

Området som vurderes for frivilligvern er på svært ustabil mark. Oppsummeringen etter BioFokus sin befarings ved Ulrika Jansson i 2019 viser en **grad av mangeloppfyllelse som tilsier at «vern ut fra naturfaglige grunner ikke vurderes»**. Oppsummeringen dokumenterer også at det

- * flere steder i området har rast ut leirmasser,
- * det er silt- og leirskred i lisen og at
- * det er større andel gran i nordre del.

Vi ser tvers over elva at det også er store grantrær i det sørvestre området (utvidelsen etter forrige høringsrunde). Dere gjør også rede for at store deler av det aktuelle området allerede er båndlagt i en eller flere MIS-figurer, og dermed allerede har et vern.

Indre Østfold kommune har gitt sin uttalelse og vi ser at de viktigste delene av den er inkludert i Statsforvalterens tilråningsdokument (sidene 10-12).

Vi savner en del svar på spørsmål vi stilte i vår forrige høringsuttalelse, fordi vi er bekymret og nysgjerrige. Med erfaringer fra utglidninger i en MIS-figur rett sør for oss: Teledøsning samt kraftige regnskyl i vår og i sommer har utvidet området siden bildene fra februar 2021 som vi sendte med høringsuttalelsen. Lekumelva graver i yttersvingene. Vinden tar tak i høye grantrær som glir ut, store lautrær (alm, ask, hegg, or og andre arter) raser med ut i elva. Urtelaget forsvinner. Lav og sopper også. Naken skråning står igjen. **Erfaringen er enkel: De aller fleste trærne blir ikke til læger til glede for ulike arter, men raser ut i elva til skade for elvebredder og åkre.** Elvelien er sammenhengende og biologisk kan det ikke være store forskjeller mellom det foreslåtte verneområdet og MIS-figuren sør for oss. Erfaringene må derfor kunne anses som relevante for drøfting av aktuelle tiltak i de foreslåtte vernede områdene.

NVE og kommune var på befarings i november 2020 og grunneier har kontakt med kommunen for bl.a. å få gjennomført aktuelt tiltak med hogst av store grantrær i den gjenværende delen av MIS-figuren (som har flere utglidninger). **Derfor mener vi, i likhet med Indre Østfold kommune, at uttak av store grantrær må gjøres i området Lekumelva før vern er aktuelt eller som del av avtale om skjøtsel av verneområdet.** Det synes for oss ikke tilstrekkelig det som nå står i tilråningsdokumentet.

Det heter i BioFokus sin oppsummering: «Store rasflater med naken leire gir området potensial for sjeldne pionermoser, men...» kun to arter vanlig mose ble funnet ved befarings i 2019. **Er store rasflater med naken leire på antatt stadig flere og større flater en fordel for vernet eller i samsvar med vernet?**

Å lese BioFokus sin oppsummering gir økt glede over naturkvalitetene langs elva, det er gøy at det lever så mange ulike arter i området. Anne Sverdrup Thygesons bok «På naturens skuldre» og f.eks. kapitlet om skog og læger og nedbrytning over tid er å anbefale! Sorgen over alle de kvalitetene som tapes ved utglidninger og naken leirflater øker etter den innsikten hennes bok gir. På nytt reiser vi spørsmålet til Statsforvalteren. Vi forstår ikke hvordan formålene med vernet kan ivaretas dersom utglidninger får fortsette. **Å sikre god skjøtsel som forebygger utglidninger har dere alle muligheter til ved å bruke § og unntak bevisst og kreativt, nå.** Anbefalingene dere foreløpig har gitt i tilrådingen synes ikke tilstrekkelige for å ivareta tilstrekkelig skjøtsel som samsvarer med vernets formål.

Hvis dere velger å verne uten å bruke alle muligheter dere har til å sikre god skjøtsel ber vi Statsforvalteren om en faglig begrunnelse både av biologiske og samfunnsøkonomiske hensyn for hvordan høy sannsynlighet for stadig flere utglidninger med nakne leirflater kan være i tråd med vernets formål.

Vi forstår det foreløpig slik at det ikke er aktuelt med ytterligere befaringer før et vedtak, men vi holder tilbudet åpent om befarings og dialog videre.

Med vennlig hilsen

Birgitte Løes og Oddvar Aasgaard

Naboer til Lekumelva

Mobil: 92226005/90840038
e-post: birgittel@viken.no

Statsforvalteren i Oslo og Viken
Postboks 325
1502 MOSS

Dato: 12.05.2021
Vår ref: 20/03763-7
Deres ref:

Uttalelse til høring av verneforslag Hagaevju, Styggvannsdalen, Søbråten, Torshov, Ramsåsen og Rudskampen, Viken

POST- OG BESØKSADRESSE

Ladebekken 50
7066 Trondheim

TELEFON + 47 73 90 46 00

E-POST post@dirmin.no

WEB www.dirmin.no

GIRO 7694.05.05883

SWIFT DNBANOKK

IBAN NO5376940505883

ORG.NR. NO 974 760 282

SVALBARDKONTOR

TELEFON +47 79 02 12 92

Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard (DMF) viser til ovennevnte sak, datert 13. mars 2021.

DMF er statens sentrale fagmyndighet ved forvaltning og utnyttning av mineralske ressurser, og skal bidra til størst mulig samlet verdiskaping basert på en forsvarlig og bærekraftig utvinning og bearbeiding av mineraler. Vi forvalter lov om erverv og utvinning av mineralske ressurser (mineralloven), og har i tillegg et ansvar for at mineralressurser blir ivaretatt i vernesaker/-prosesser etter naturmangfoldloven.

Sentrale mål i mineralforvaltningen er å sikre tilgangen til mineralressursene i framtida og å hindre at viktige forekomster båndlegges av arealbruk som utelukker framtidig utnyttelse.

Om verneforslaget

Statsforvalteren i Viken har sendt ut seks områder for frivillig vern av skog ut på høring. Områdene ønskes vernet som naturreservat. Hagaevju, Styggvannsdalen, Søbråten og Torshov er nye verneområder, mens det er foreslått utvidelse av Ramsåsen og Rudskampen naturreservater.

Uttalelse fra DMF

DMF gav uttalelse uten merknad til varsel om oppstart med verneprosess for områdene, i brev datert 30.11.2020. Vi kan ikke se at det har kommet til nye registreringer av mineralske ressurser eller bergrettigheter i området siden vår uttalelse. Vi har dermed ingen merknader til verneforslaget

For nærmere informasjon om mineralloven med tilhørende forskrifter, se hjemmesiden vår på www.dirmin.no.

Vennlig hilsen

Dragana Beric Skjøstad
seksjonsleder

Øyvind Wormdal Selboe
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.
Saksbehandler: Øyvind Wormdal Selboe

Mottakere:

Statsforvalteren i Oslo og
Viken

Postboks 325

1502 MOSS

Deres dato
2020-12-21Vår dato
2021-02-19Deres referanse
2020/42127Vår referanse
103900Statsforvalteren i Oslo og Viken
Pb 325
1502 MossVår saksbehandler
Hanne Korsvold

Kopi til

Svar på høring av verneforslag for skog i Viken

Elvia AS («Elvia») viser til utsendt høring av verneforslag for skog i Viken den 21.12.2020. Fristen er den 22.02.2021 og uttalelsen kommer dermed innen fristen.

Elvia har elektriske anlegg i nærheten av følgende områder som foreslås vernet, eller som foreslås utvidet:

- Lekumelva, Indre Østfold. Elvia har en høyspentlinje i nærheten av området som foreslås vernet.
- Grønliparken og Ormåsen, Moss: Elvia har en høyspentkabel i grunnen i nærheten av den foreslåtte utvidelsen av verneområdet.

Det er viktig å sikre at det kan utføres nødvendig drift, vedlikehold og fornyelse av de berørte anleggene.

I verneplanens bestemmelser må det sikres rett til drift, vedlikehold og fornyelse av eksisterende energi- og nettanlegg. Dette gjelder også nødvendig bruk av motorkjøretøy for å utføre disse oppgavene. Dersom det er etablert luftledninger innenfor verneområdet, må det også kunne utføres nødvendig skogrydding for sikker drift av luftledningen.

Alle slike arbeider må kunne utføres uten at det må søkes dispensasjon fra vernebestemmelsene.

Det er vedlagt kart som viser hvor de elektriske anleggene befinner seg.

Vennligst ta kontakt dersom det skulle være spørsmål eller uklarheter.

Kontaktinformasjon: firmapost@hafslundnett.no

Med vennlig hilsen

Elvia AS

Hanne Korsvold
Avdeling Rettigheter

hanne.korsvold@elvia.no

Vedlegg: Kartutsnitt

Deres dato
2020-12-21Vår dato
2021-02-19Deres referanse
2020/42127Vår referanse
103900Statsforvalteren i Oslo og Viken
Pb 325
1502 MossVår saksbehandler
Hanne Korsvold

Kopi til

Svar på høring av verneforslag for skog i Viken

Elvia AS («Elvia») viser til utsendt høring av verneforslag for skog i Viken den 21.12.2020. Fristen er den 22.02.2021 og uttalelsen kommer dermed innen fristen.

Elvia har elektriske anlegg i nærheten av følgende områder som foreslås vernet, eller som foreslås utvidet:

- Lekumelva, Indre Østfold. Elvia har en høyspentlinje i nærheten av området som foreslås vernet.
- Grønliparken og Ormåsen, Moss: Elvia har en høyspentkabel i grunnen i nærheten av den foreslåtte utvidelsen av verneområdet.

Det er viktig å sikre at det kan utføres nødvendig drift, vedlikehold og fornyelse av de berørte anleggene.

I verneplanens bestemmelser må det sikres rett til drift, vedlikehold og fornyelse av eksisterende energi- og nettanlegg. Dette gjelder også nødvendig bruk av motorkjøretøy for å utføre disse oppgavene. Dersom det er etablert luftledninger innenfor verneområdet, må det også kunne utføres nødvendig skogrydding for sikker drift av luftledningen.

Alle slike arbeider må kunne utføres uten at det må søkes dispensasjon fra vernebestemmelsene.

Det er vedlagt kart som viser hvor de elektriske anleggene befinner seg.

Vennligst ta kontakt dersom det skulle være spørsmål eller uklarheter.

Kontaktinformasjon: firmapost@hafslundnett.no

Med vennlig hilsen

Elvia AS

Hanne Korsvold
Avdeling Rettigheter

hanne.korsvold@elvia.no

Vedlegg: Kartutsnitt

Deres dato
2021-03-13

Vår dato
2021-05-11

Deres referanse
2021/8652

Vår referanse
102647

Vår saksbehandler
RMSKA

Statsforvalteren i Oslo og Viken
Postboks 325
1502 Moss

Kopi til

Svar på høring av verneforslag for skog i Viken

Elvia AS («Elvia») viser til utsendt forslag om vern av seks områder i Viken fylke den 13.03.2021. Verneforslaget omfatter fire nye naturreservater og utvidelse av to eksisterende.

Elvia sendte 30.11.2020 uttalelse til varsel om oppstart av verneplanene, og det vises til opplysninger gitt i denne uttalelsen.

Vennligst ta kontakt dersom det skulle være spørsmål eller uklarheter.
Kontaktinformasjon: firmapost@hafslundnett.no

Med vennlig hilsen
Elvia AS

Ronja Martine Skaug
Rådgiver
Avdeling Rettigheter

Ronja.skaug@elvia.no

Til	Vår saksbehandler	Vår dato	Vår referanse
Statsforvalteren i Oslo og Viken	Catrine Curle	29.06.2021	2020/98-29/315
Postboks 325		Tidligere dato	Tidligere referanse
1502 MOSS			2021/15288

Svar på høring av forslag om vern av syv skogområder i Viken

Vi viser til forslag om vern av Krokskogstupene i Hole kommune i kommune, Krokskogstupene i Hole kommune, Ryfjell i Flå og Nesbyen kommuner, Fjellsjøhøgda i Lunner kommune, Tullebrennhaugen i Lunner kommune, utvidelse av Reieråsen naturreservat i Moss kommune og Hurdalselvdeltaet naturreservat i Hurdal kommune.

Forsvarsbygg gir høringssvar i denne type saker med det utgangspunkt å ivareta Forsvarets arealbruksinteresser.

Vi registrerer at de generelle unntakene fra ferdselsbestemmelsene inkluderer hensynet til militær operativ virksomhet i alle forskrifter og at unntak om avgang og landing med Forsvarets luftfartøyer er tatt med i nye verneforskrifter. Vi har ingen ytterligere merknader til verneforslaget.

Bjørn Bergesen
Leder Arealplan
Eiendomsforvaltning
Forsvarsbygg

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og derfor ikke signert.

Til	Vår saksbehandler	Vår dato	Vår referanse
Statsforvalteren i Oslo og Viken	Catrine Curle	22.04.2021	2020/98-23/315
Postboks 325		Tidligere dato	Tidligere referanse
1502 MOSS			2021/8652

Svar på høring av verneforslag for skog i Viken: Hagaevju, Styggvannsdalen, Søbråten, Torshov, Ramsåsen, Rudskampen

Vi viser til forslag om vern av 6 skogområder i Viken fylke: Hagaevju i Nes kommune, Styggvannsdalen i Lørenskog kommune, Søbråten i Bærum kommune, Torshov i Gjerdrum kommune, Ramsåsen (utvidelse) i Bærum kommune, Rudskampen (utvidelse) i Nannestad kommune. Forsvarsbygg gir høringssvar i denne type saker med det utgangspunkt å ivareta Forsvarets arealbruksinteresser.

Vi ser ingen konflikter med de foreslåtte verneområdene. Vi registrerer at de generelle unntakene fra ferdselsbestemmelsene inkluderer hensynet til militær operativ virksomhet og avgang og landing med Forsvarets luftfartøy. Vi har ingen ytterligere merknader til verneforslaget.

Bjørn Bergesen
Leder Arealplan
Eiendomsforvaltning
Forsvarsbygg

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og derfor ikke signert.

Fra: Unni Land[Unni.Land@glitreenergi.no]

Sendt: 26. jul 2021 15:19:07

Til: Postmottak SFOV

Kopi: Trond Eriksen; Geir Arne Rugland; Jens Vidar Skar; Andreas Rief

Tittel: Høring av forslag om vern av syv skogområder i Viken - Ryfjell m.fl. saksnummer 2021/15288

Hei,

Glitre Energi Nett har ingen ytterligere innspill å komme med, enn de som vi allerede har gitt som innspill til – «Oppstart av verneprosess for syv skogområder i Viken – Ryfjell m.fl.....» som ble sendt til dere 16/4-21. Innspillet gjaldt Ryfjell området, de andre områdene blir vi ikke berørt av.

Ha en fortsatt god sommer!

Vennlig hilsen / Best regards

Unni Land

administrasjonssekretær

+47 915 15 485

Glitre Energi Nett AS

glitreenergi.no

Statsforvalteren i Oslo og Viken

-----Videresendt melding:-----

Fra: eiwal@statsforvalteren.no

Sendt: 26.05.2021 14:55

Til: Undisclosed recipients; ;

Emne: [EKSTERN] Høring av forslag om vern av syv skogområder i Viken

Statsforvalteren sender med dette forslag om vern av syv skogområder i Viken på offentlig høring - se vedlegg. Du finner kart, utkast til forskrifter, og naturfaglige rapporter i nyhetssaken på vår nettside: <https://www.statsforvalteren.no/nb/oslo-og-viken/miljo-og-klima/nyttvern/horing-av-forslag-om-vern-av-skog/> Med vennlig hilsen Eirik Walle rådgiver [Statsforvalteren i Oslo og Viken] klima- og miljøvern avdelingen Telefon: E-post: Web: 32 26 68 30 eiwal@statsforvalteren.no www.statsforvalteren.no/ov

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Din referanse:

Vår referanse:

Dato:

21/332 - 3 / ANNNAESS

22.02.2021

Høring på forslag om nytt verneområde ved Lekumelva i Indre Østfold

Forslag til nytt verneområde ved Lekumelva i Indre Østfold er behandlet i kommunestyret i Indre Østfold 10.2.2021 med følgende vedtak:

Kommunestyrets vedtak:

Indre Østfold kommune ber om at Statsforvalteren endrer vernebestemmelsene slik at nødvendige tiltak kan gjennomføres i elva og i skogen langs elva for å hindre ras og utgraving i elva.

1. Endre 2. ledd i §1 Formål: «Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig grad urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem, ved hogst av grantrær og at nødvendig skjøtsel kan utføres i kantsonen langs vassdraget av hensyn til forebygge erosjon og graving».
2. Endring av punkt a under §3 vernebestemmelser. I Naturreservatet gjelder følgende bestemmelser: «Punkt a. Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Hogst av trær og busker kan gjennomføres dersom dette ikke forringer verneverdiene. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt».
3. Nytt punkt f under §4 generelle unntak fra vernebestemmelsene. Vernebestemmelsene i §3 annet ledd er ikke til hinder for: «Punkt f. Nødvendig skjøtsel og andre tiltak for å hindre erosjon og ras langs kantsonen og i skogen. Dette vil være hogst av store bartrær og annen vegetasjon som bidrar til erosjon og ras».
4. Nytt punkt g i §7 Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser. Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til: «Punkt g. bekjempelse av fremmede og uønskede arter som bidrar til erosjonsutfordringer langs vassdraget».

Arronderingen av verneområde i sør/vest ut på tungen vurderes som uhensiktsmessig og kunne med fordel ha vært tatt ut av verneområdet. Dette fordi det kun er ett smalt belte som står igjen mellom

elva og strømledninger.

Dersom det ikke kan tillates skjøtselstiltak eller andre tiltak for å forhindre erosjon, graving og eventuelle utbedringer etter dette, bør ikke området vernes.

Saksutredning med vedtak ligger vedlagt.

Med hilsen

Anne-Marit Næss
enhetsleder
Landbruk

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og trenger ikke underskrift.

Vedlegg:

Høring på forslag om nytt verneområde ved Lekumelva i Indre Østfold

Mottakere:

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Høringssvar vedr. syv skogområder i Viken

Det er positivt med nye verneområder i Nordmarka og på Romeriksåsen. Min anmerkning og forslag til endring av forslag til forskrift gjelder Tullebrennhaugen og Fjellsjøhøgda i Lunner kommune.

Det er under § 5. (regulering av ferdsel) foreslått ferdselsforbud i perioden 15. april til 15. mai i en mindre sone avmerket på vernekartet. Det antas at dette er foreslått på grunn av hensyn til tiurleik.

Det er mange grunner til at dette er et unødvendig og uhensiktsmessig tiltak.

1- Dokumentasjon og evidens.

Forbud mot menneskelig ferdsel i og ved leikområdet om våren kan trolig ikke dokumenteres som et effektivt tiltak for å opprettholde og bevare storfuglbestanden i et habitat/område rundt en eksisterende tiurleik. Opprettelsen av naturreservat - eller et forbud mot intensivt moderne skogbruk (flatehogst) - vil være det nødvendige tiltaket.

2- Skogbruk versus menneskelig ferdsel.

Det er intensivt skogbruk (flatehogst), skogsbilveier og annen nedbygging av areal i og ved leikplasser som gjør livet vanskeligere for storfugl. Det er ikke menneskelig ferdsel i naturskog.

3- Ingen til liten fare for forstyrrende menneskelig ferdsel på denne tiden.

Det er per i dag ingen nevneverdig eller forstyrrende menneskelig ferdsel i områdene. Det er ingen stier eller skiløyper i området. Det er på denne tiden vanskelige forhold for å ta seg frem i skogen. Områdene er således «vanskelig tilgjengelige». Et argument om at det i fremtiden kan bli mer ferdsel, gjør ferdselsforbudet per i dag unødvendig. Forskriften kan senere eventuelt endres.

4- Forbudet i seg selv kan gi økt ferdsel.

En forskrift med ferdselsforbud i et gitt tidsrom i en gitt mindre sone, vil gjøre lokalitetene til tiurleikene tydeligere og kan i seg selv bidra til økt ferdsel.

5- Likelydende bestemmelser.

Av hensyn til likebehandlingsprinsippet i relativt sammenlignbare naturområder, bør ferdselsforbud for områder med tiurleik ikke innføres med mindre dette er strengt nødvendig når disse er nært bebyggelse eller svært lett tilgjengelig. Naturreservater for naturskog bør i størst mulig grad ha likelydende bestemmelser.

6- Jeg tror ikke det eksisterer ferdselsforbud i skog av hensyn til fugleliv i andre naturreservater eller i skog generelt. I følge ansatt i Sabima, kjenner de kun til ferdselsforbud ved en lokalitet for hønsehauk ved et populært klatrefelt i Østmarka nært Oslo. Her snakker vi om en meget mer sårbar art og et behov for ro under en mye lengre tidsperiode.

7- Opplevelse og naturkjennskap.

Et viktig poeng med naturreservater, må være å der få muligheten til å oppleve «inntakt, fri natur», det vil forrykkes ved innføring av ferdselsforbud.

8- Lovbryter.

Ferdselsforbudet vil gjøre vanlige folk til lovbrytere. De fleste som ferdes i skogen vil ikke kjenne denne delen av forskriften.

9- Enkel og likelydende tekst.

Forskrifter for naturreservater med samme naturtype bør være enklest mulig og mest mulig likelydende.

10- Presidens.

Ferdselsforbudet kan gi presidens for framtidige nye naturreservater.

Det er en opplevelse å få overvære tiurleik i god skjul.

Alternativt forslag til tekst i forskrift:

«Ved opphold i markert sone i perioden fra 15. april til 15. mai om nettene fra klokken 22 til 08, skal man være i ro i medbrakt hensiktsmessig skjul.»

Velger man å la ferdselsforbudet bli gjeldene, bør teksten i det minste forandres til at ferdselsforbudet i markert sone i perioden 15. april til 15. mai gjelder om nettene fra klokken 22 til 08.

Jeg har selv vært på en lokalitet med tiurleik 2-3 km sørøst for leiken ved Tullebrennhaugen. Der har jeg vært 12 til 15 ganger over de siste 25 år. Der har jeg aldri sett spor etter andre mennesker eller møtt andre.

Jeg er takknemlig for at grunneier Lunner almenning synes villige til opprettelse av naturreservatene. Det er interessant at grunneier selv har foreslått ferdselsforbud som tiltak for storfugl, når det er grunneiers foretrukne hogstmetode med åpne hogster som sannsynligvis er den største potensielle trusselen mot storfugl.

Lykke til med avslutningen av arbeidet med opprettelsen av naturreservatene.

Hilsen

Knut Erling Moksnes

Grunneier og rettighetshaver i Lunner almenning

Friluftinteressert speiderleder i Gran og Lunner.

Saksframlegg

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
008/21	Landbruk, samferdsel, natur og miljø	27.01.2021

Hørings svar - Utvidelse av to naturreservater på Søndre Jeløy - Frivillig vern av skog

Landbruk, samferdsel, natur og miljø- 008/21:

Moss kommune er positiv til Statsforvalterens høringsforslag om å utvide to naturreservater på Søndre Jeløy, herunder Grønliparken og Ormåsen naturreservat og Rødsåsen naturreservat.

Det er ingen særlige momenter å tilføye annet enn at det bør være tillatt å drive skjøtsel i skogen langs ferdselsårene av hensyn til friluftslivet. Moss kommune foreslår derfor at det settes av en 15 meter bred sone langs stiene hvor det vil være mulig å tynne i skogen. Dette er hovedsakelig av hensyn til sikkerhet for de som benytter seg av området.

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

Moss kommune er positiv til Statsforvalterens høringsforslag om å utvide to naturreservater på Søndre Jeløy, herunder Grønliparken og Ormåsen naturreservat og Rødsåsen naturreservat. Det er ingen særlige momenter å tilføye annet enn at det bør være tillatt å drive skjøtsel i skogen langs ferdselsårene av hensyn til friluftslivet. Moss kommune foreslår derfor at det settes av en 15 meter bred sone langs stiene hvor det vil være mulig å tynne i skogen. Dette er hovedsakelig av hensyn til sikkerhet for de som benytter seg av området.

Bakgrunn for saken:

Statsforvalteren har sendt forslag om vern av ni skogområder i Viken på offentlig høring, hvorav to områder er i Moss kommune. Verneforslaget omfatter private arealer som er tilbudt av skogeierne til frivillig vern som naturreservat. Frist for høringen er 22.2.2021.

Redegjørelse for saken:

Staten har kommet med tilbud til grunneier om frivillig vern av skog på Søndre Jeløy. Områdene som foreslås utvidet er:

- Grønliparken og Ormåsen naturreservat, Moss kommune. Utvidelse på ca. 21 daa. Eid av én privat grunneier.
- Rødsåsen naturreservat, Moss kommune. Utvidelse på ca. 125 daa. Eid av én privat grunneier.

Skogeierne har tilbudt områdene for vern selv gjennom ordningen med frivillig vern av

skog. Ved frivillig vern forutsettes det at grunneierne og staten blir enige og inngår avtale om erstatning, avgrensning og vernebestemmelser før vernevedtak. Slike avtaler er foreløpig ikke inngått for alle områdene, men skogeierne har akseptert høringen. Dette innebærer at det kan bli endringer både i vernegrense og vernebestemmelser som et resultat av disse forhandlingene og høringen.

Områdene foreslås vernet som naturreservat i medhold av lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven). Gjennom vernet kan de bevares med sitt biologiske mangfold av arter, naturtyper og økosystemer. I hovedsak består områdene av eldre skog og/eller skog med særskilte naturverdier.

Statsforvalteren ønsker spesielt synspunkter på følgende:

- Områdenavn
- Naturverdier i området
- Eventuelle konflikter med andre interesser. Vi ber om at eventuelle konflikter beskrives konkret, og hvilke endringer som vil være nødvendig for å løse konflikten.
- Avgrensning
- Forskrifter
- Eventuelle feil i høringsforslaget eller i adresselistene, herunder berørte gnr./bnr.

Intern og ekstern medvirkning:

Høringssaken er vurdert administrativt av enhet Miljø og landskap v/avdeling landbruk og avdeling natur, klima og bymiljø.

Vurderinger:

Konflikter med andre interesser

Søndre Jeløy er et av de mest brukte friluftslivsområdene i Moss kommune, og kommunedirektøren ønsker å vektlegge hvor viktig det er at det er rom for rydding og merking av stiene innenfor reservatene. Det er positivt av hensyn til friluftslivet om forskriften åpner for mulighet til å skjytte vegetasjon langs ferdselsårene. Det foreslås derfor å sette av en 15 meter bred sone i skogen langs ferdselsårene hvor det vil være mulig å drive skjøtsel i form av tynning og fjerning av trær som reduserer sikkerheten. Dette vil også sørge for at det slippes inn mer lys på stiene.

Kommunedirektøren foreslår at Rødssletta, som tidligere har vært ridebane og beite, bør kunne skjøttes som humlevennlig areal i form av f.eks. blomstereng.

Avgrensning

Det anses som positivt for friluftslivet generelt og speideraktivitet spesielt at lavvoplassen på Ormåsen ligger utenfor grensene til det foreslåtte naturreservatet Grønliparken og Ormåsen naturreservat.

Relevante bærekraftsmål

Utvidet vern av skog kan knyttes til FNs bærekraftsmål nr. 15 Livet på land som har som mål å beskytte, gjenopprette og fremme bærekraftig bruk av økosystemer, sikre bærekraftig skogforvaltning, bekjempe ørkenspredning, stanse og reversere landforringelse samt stanse tap av artsmangfold. Vern kan spesielt knyttes til delmål nr. 15.5 som innebærer å iverksette umiddelbare og omfattende tiltak for å redusere ødeleggelsen av habitater, stanse tap av biologisk mangfold og innen 2020 verne truede arter og forhindre at de dør ut.

I Moss skal vi ha en effektiv forvaltning av arealene, med et spesielt fokus på skog, hav og innsjøer, slik at tap av artsmangfold stanses. Utvidelse av verneområder vil kunne bidra til å nå målet i kommuneplanens samfunnsdel om at vår forvaltning av skog, hav og innsjøer ivaretar og skaper bedre forhold for naturmangfoldet.

Et utvidet vern har ikke direkte påvirkning på kommunens klimabudsjett.

Økonomiske konsekvenser for årsbudsjett og handlingsplan:

Tiltaket vil ikke ha noen økonomiske konsekvenser for årsbudsjett og handlingsplan.

Oppsummering/konklusjon:

Kommunedirektøren er positiv til Statsforvalterens høringsforslag om å utvide to naturreservater på Søndre Jeløy, herunder Grønliparken og Ormåsen naturreservat og Rødsåsen naturreservat. Det er ingen særlige momenter å tilføye annet enn at det bør være tillatt å drive skjøtsel i skogen langs ferdselsårene av hensyn til friluftslivet. Kommunedirektøren foreslår derfor at det settes av en 15 meter bred sone langs stiene hvor det vil være mulig å tynne i skogen. Dette er hovedsakelig av hensyn til sikkerhet for de som benytter seg av området.

Det anses som positivt for friluftslivet generelt, og speideraktivitet spesielt, at lavvoplassen på Ormåsen ligger utenfor grensene til det foreslåtte naturreservatet Grønliparken og Ormåsen naturreservat.

Landbruk, samferdsel, natur og miljø 27.01.2021:

Behandling:

Votering

Kommunedirektørens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Landbruk, samferdsel, natur og miljø- 008/21:

Moss kommune er positiv til Statsforvalterens høringsforslag om å utvide to naturreservater på Søndre Jeløy, herunder Grønliparken og Ormåsen naturreservat og Rødsåsen naturreservat.

Det er ingen særlige momenter å tilføye annet enn at det bør være tillatt å drive skjøtsel i skogen langs ferdselsårene av hensyn til friluftslivet. Moss kommune foreslår derfor at det settes av en 15 meter bred sone langs stiene hvor det vil være mulig å tynne i skogen. Dette er hovedsakelig av hensyn til sikkerhet for de som benytter seg av området.

Torunn Årset

Direktør kommunalavdeling plan, miljø og teknikk

Moss 19.01.2021

Vedlegg i saken:

19.01.2021	kart-rodsasen
19.01.2021	kart-gronliparken-og-ormasen
11.01.2021	Høringsbrev
11.01.2021	Oversendelse - høring av forslag om vern av 9 skogområder i Viken
11.01.2021	Høringsdokument - frivillig vern desember 2020 ny

v/Hilde Olstad

Åsvegen 775

2032 Maura

hiolstad@gmail.com

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Postboks 325

1502 Moss

sfovpost@statsforvalteren.no

Høringsuttalelse – Vern av Torshov naturreservat, Gjerdrum kommune, Viken.

Saksnummer 2021/8652

Naturvernforbundet i Nannestad og Gjerdrum har i dag gått i ravineområdet som er foreslått vernet som naturreservat.

Med glede tok vi imot meldingen om forslag til frivillig vern. Området er fantastisk fint.

I vår vandring i området 11.05.2021, der vi bl.a. forholdt oss til Ole Lønnves rapport knyttet til prosjektet Fuktskog 2019, fant vi mye spennende.

Arrondering

Vi mener området i nokså stor grad dekker de verdifulle artene og viktige landskapsområdene. Likevel vil vi foreslå at arronderingen i området endres noe. I stedet for skarpe kanter og vinkler, bør områdets grenser være jevnere. Grensene må selvfølgelig gå ved eller utenfor de foreslåtte grensene. De vil være en fordel for det foreslått vernede området at det er områder med noe lavere verneverdi som også blir stående urørt. Det er fornuftig for flere av artene at de lever under stabile forhold. Dette kan ivaretas ved at noe mer tas med i verneområdet.

Arter i området

Under vandringen fant vi en rødlisteart som ikke tidligere er registrert i området: grankullsopp (se bildene nedenfor). Funnet av denne og andre interessante arter vi fant i området, vil bli registrert i artsobservasjoner.

Låga med grankullsopp, og dens høgstubbe med gammel rødrandkjuke ved basis.

Vennlig hilsen

For Naturvernforbundet i Nannestad og Gjerdrum

Hilde Olstad (sign.)

Til Statsforvalteren i Oslo og Viken,
sfovpost@statsforvalteren.no

Søndre Sandås, 4. juli 2021

HØRING OM FORSLAG OM VERN AV SKOG

Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (NOA) viser til høringsbrev, datert 25. mai 2021 og ønsker å komme med følgende innspill vedr. områdene i «vår» del av Viken (det gamle Akershus fylke):

Fjellsjøgda

NOA gir sin fulle støtte til forslaget. Området har store naturverdier. Vi støtter også verneforskriften med forslag om ferdselsrestriksjoner i en avgrenset sone på våren.

Når det gjelder avgrensningen har Statsforvalteren gitt følgende kommentar til vår merknad til oppstartsmelding: *"Verneforslaget tilsvarende i stor grad tilbudsarealet fra grunneier og ivaretar etter vår vurdering de viktigste naturverdiene i området."* Vi er ikke uenig i at tilbudet omfatter det meste av dette verdifulle området, men samtidig finnes annet verdifullt areal utenfor. Etter oppstartsmeldingen har Statsforvalteren inkludert nærmere 140 dekar mer enn hva som var til oppstart. NOA er ikke direkte uenig i at dette arealet kan innlemmes som mulig restaureringsareal eller praktisk arronderingsareal ovenfor grunneiers praktiske muligheter for framtidig drift, men når grunneier er positiv til å innlemme 140 dekar ekstra, tyder det på at grunneier generelt sett er positiv til frivillig vern. Det er viktig at grunneier i det minste får sjansen til å vurdere om den kan tilby noe mer areal. Vi ville anta at i det minste det begrensa arealet med tungt tilgjengelig gammelskog i Gjerdingslia med funn av bølgekjuke (NT), rynkeskinn (NT) og svartsonekjuke (NT), vil være noe grunneier kanskje kan være positiv til å tilby. Statsforvalteren må avklare dette med grunneier.

Krokskogstupene

NOA er glad for at det endelig foreligger et verneforslag for dette svært verdifulle området. De to klare bruddene i avgrensningen øst og sørøst for Utøya (gnr/bnr 234/2 og 234/5?) er svært uheldige, og NOA ber Statsforvalteren gjøre nye forøk på å få de aktuelle eierne med på vern også av disse områdene – f.eks. gjennom tilbud av makeskifteskog.

Når det gjelder forskriften, mener NOA at det også for dette området bør innføres ferdselsrestriksjoner. Krokskogstupene er en klassisk rovfuglbiotop som bør gis beskyttelse i hekkeseongen for rovfugl.

Tullebrennhaugen

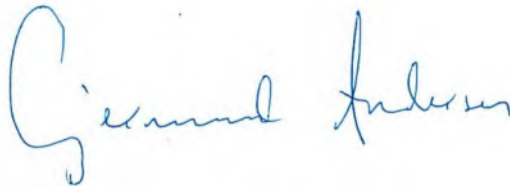
NOA støtter forslaget og forslaget til forskrift. Grensen i nordvest bør vurderes utvidet noe for å gi området beskyttelse mot kraftig nordavind.

Hurdalelvdeltaet

NOA støtter utvidelsesforslaget.

Med vennlig hilsen

NATURVERNFORBUNDET I OSLO OG AKERSHUS

Gjermund Andersen,
Spesiarådgiver

Statsforvalteren i Oslo og Viken
Postboks 325,
1502 Moss

Epost: sfovpost@statsforvalteren.no

Att. Eirik Walle

Oslo 2. juli 2021

Deres invitasjon til innspill vedrørende Høring av verneforslag for skog i Viken – ref. 2021 / 15288:

Det vises til "Høring av verneforslag for skog i Viken". Norges televisjon AS (NTV) gjør oppmerksom på innledningsvis at våre synspunkter på høringen dreier seg om i hvilken grad verning av skog i de aktuelle områdene kan ha innvirkning på distribusjon av TV- og radiokanaler i det digitale bakkenettet og ikke om naturmangfold eller andre hensyn.

Norges televisjon AS (NTV) har konsesjon for utbygging og drift av det digitale bakkenettet for TV, og frekvenstillatelse for frekvensspektrumet 470 - 694 MHz. NTV leverer distribusjonskapasitet og tjenester til sine kunder NRK og RiksTV, og sørger for stabil utsending av tv- og radiokanaler i det digitale bakkenettet til alle sluttbrukere av plattformen.

Det digitale bakkenettet er også en del av den nasjonale sikkerhet- og berefskapsinfrastrukturen i Norge, hvilket betyr at ved kriser skal NRK nå ut til befolkningen regionsvis via denne plattformen. Vern av skog kan således ikke være til hinder for at bakkenettet fortsatt skal fungere etter sin hensikt, herunder, men ikke begrenset til å være en del av den totale nasjonale infrastrukturen for sikkerhet- og beredskap.

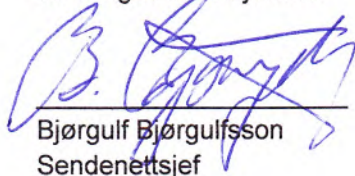
Likeledes kan ikke verning av skog medføre reduksjon av flatedekningen til det digitale bakkenettet for TV, og hvor konsekvensen vil være at sluttbrukere mister dekning og således ikke kan ta i mot TV- og radiosignaler over bakkenettet.

Det er Telenor Norge som har bygget det landsomfattende digitale bakkenettet på vegne av NTV. Som konsesjonsinnehaver er det blant annet NTVs oppgave å sikre at TV-husholdninger som benytter det digitale bakkenettet ikke mister sine TV- og radiosignaler som følge av utbygging av annen infrastruktur i samfunnet, være seg for eksempel vei, tog eller vindmøller. Det samme gjelder hvis skogvekst kan blokkere for TV-signalene.

Basert på NTVs undersøkelser så langt, er det på nåværende tidspunkt ikke mulig å si noe om hvorvidt det blir forstyrrelser for fjernsynsseere som følge av verning av skog i de nevnte områdene. NTV har imidlertid fått foreløpig tilbakemelding fra vår leverandør Telenor Norge, om at det ikke er stor sannsynlighet for forstyrrelser av TV-signalene.

Hensikten med dette innspillet er å varsle tidligst mulig at NTV forbeholder seg retten til å komme med krav om kompensasjon for nødvendige tiltak for å sikre fortsatt gode mottaksforhold for bakkenettets brukere - om det skulle vise seg at skaper problemer i form av forstyrrelser på TV-signalene.

Med vennlig hilsen
for Norges televisjon AS

Bjørgulf Bjørgulfsson
Sendenetsjef

Fra: Lars-Erik Sletner[les@norskbergindustri.no]

Sendt: 12.05.2021 12:30:37

Til: Mejlgaard, Tone

Tittel: Høringsinnspill fra Norsk Bergindustri- vern av seks områder i Viken

Hei

Det vises til forslag om vern av seks skogområder i Viken. Vedlagt følger høringsinnspill fra Norsk Bergindustri.

Med vennlig hilsen fra/best wishes from

Lars-Erik Sletner

Fagsjef for politikk og samfunn/ Director policy issues and communications

Norsk Bergindustri/Norwegian Mineral Industry

Mobil: +47 411 07 695

Epost: les@norskbergindustri.no

Web: www.norskbergindustri.no

Til Statsforvalteren i Viken

Ullevål Stadion, 11. juni. 2021

Anmodning om at orientering tillates

Norsk Orientering vil gjerne gjøre Statsforvalteren oppmerksom på Norsk Friluftsliv sitt brev til Miljødirektoratet «FORSKRIFTSMAL FOR NATURRESERVATER – FORSLAG TIL ENDRINGER», vedlagt.

I tråd med brevets forslag til endringer i forskriftsmalen punkt 1 og 2, ber vi om at orientering tillates i verneområdene.

Med vennlig hilsen

Øystein Hildeskor (s)
Generalsekretær
Norges Orienteringsforbund

Kopi Norsk Friluftsliv

Til: Miljødirektoratet

Oslo, 22. april 2020

Kopi: Klima- og miljødepartementet

FORSKRIFTSMAL FOR NATURRESERVATER – FORSLAG TIL ENDRINGER

Norsk Friluftsliv opplever gjennom våre medlemsorganisasjoner at nye verneområder i en del tilfeller setter ubegrunnede begrensninger på deres tradisjonelle aktiviteter. Grunnen er, slik vi oppfatter det, ukritisk bruk av standard forskriftsmal for nye naturreservater. Denne malen tar ikke hensyn til brukerinteressene på en tilfredsstillende måte, da det etter vår oppfatning ikke gjøres reelle konkrete vurderinger av aktuelle aktiviteter og naturmiljøets tåleevne i det enkelte området.

Denne problemstillingen har vært tatt opp med direktoratet av Norsk Friluftsliv og noen av våre medlemsorganisasjoner over lengre tid, uten at vi har registrert vesentlige endringer på dette feltet. Vi har derfor sammen med våre medlemsorganisasjoner gått gjennom forskriftmalen og kommer her med noen forslag til konkrete endringer. Disse endringene mener vi ivaretar både hensynet til verneverdiene og brukerinteressene på en tilfredsstillende måte, og i samsvar med kunnskapsgrunnlaget på feltet, se nærmere om forslagene nedfor, vedlagt forskriftsmal og eget avsnitt om kunnskapsgrunnlaget nedenfor. Disse endringene mener vi også legger grunnlaget for å nå målet om en kunnskapsbasert forvaltning.

Norsk Friluftsliv og våre medlemsorganisasjoner er positive til vern og mener at vern er nødvendig for å sikre natur- og friluftslivsverdier i et langsiktig perspektiv. Vi er også enig i at det enkelte ganger er behov for ferdselsrestriksjoner av hensyn til sårbare arter og/eller naturtyper, men vi er imot unødvendige og ikke begrunnede restriksjoner som innskrenker allemannsretten og utøvelse av jakt, fiske og annet friluftsliv.

I en tid der alt tyder på at vi trenger mer natur og mer vern av natur, er det viktig å ha friluftslivsorganisasjonene med på laget, og ikke lage en ubegrunnet og unødvendig konflikt mellom bruk og vern. Norsk Friluftsliv og våre medlemsorganisasjoner er opptatt av å ta vare på naturen og sporløs ferdsel i alt vi gjør.

Organisasjonens erfaringer

De fleste lag og foreninger er små og drives på dugnad på fritiden og har ofte mer enn nok med å drive med sine primære oppgaver, som er å skape aktivitet for sine medlemmer og befolkningen ellers. Det er derfor utfordrende for disse små lag og foreningen å følge med og ivareta sine interesser i den formelle verneplanprosessen. Resultatet har derfor, ved flere anledninger, vært at myndighetene ikke har vært klar over de aktuelle brukerinteressene, og dermed heller ikke tatt hensyn til disse. Dette har blant annet gått ut over små orienteringsklubber og deres aktiviteter som turorientering og mindre orienteringsløp.

Våre medlemsorganisasjoners erfaringer kan oppsummeres slik:

- Organisasjonenes bruk av naturen blir ikke automatisk fanget opp når nye verneområder utredes og kartlegges. Organisasjoner må selv ta initiativ til å fremme sin naturbruk i forbindelse med forvaltningens arbeid med verneforskrift.
- Vedtak om restriksjoner på aktivitet/bruk i verneområder mangler ofte en faglig begrunnelse. Det gjennomføres sjeldent forundersøkelser av ulike aktiviteters slitasje og påvirkning på naturgrunlaget.
- Stor variasjon i kunnskap og holdninger til natur- og friluftslivsorganisasjoners aktiviteter ift. naturbruk, slitasje og påvirkning på dyrelivet, skaper ulike praktiseringer av verneforskrifter hos forvaltningsmyndigheten.
 - Behov for klargjøring av forbudet mot bruk av naturreservat til «større arrangement» jf. §3-d. Hva menes med «større arrangement»?
- Dagens håndhevelse av verneforskrifter innebærer et generelt tungt byråkrati som er krevende å følge opp for lokalforeninger og klubber som baserer seg på frivillig arbeid og dugnad.
 - Krevende å lage gode søknader og senere følge dette opp.
 - Lange behandlingstider av søknader om dispensasjon til f.eks. arrangementer medfører usikkerhet og manglende avklaring ift. planlegging av arrangementer fram i tid.

Forslag til endringer i forskriftsmalen

Norsk Friluftsliv har sammen med våre medlemsorganisasjoner gått gjennom forskriftsmalen og kommer her med forslag til endringer. Forslagene til endringer er lagt inn med rød skrift i kursiv, i vedlagt forskriftsmal.

Vi mener forskning og offentlige uttalelser angående større arrangementers påvirkning, eller rettere sagt manglende påvirkning, støtter opp under våre forslag til løsninger. Det gis en kort oppsummering av kunnskapsgrunnlaget nedenfor

Vi har følgende forslag til endringer av forskriftsmalen, se også vedlegg der endringene er lagt inn med rød skrift i kursiv):

1. Det er viktig at brukerinteressene blir kartlagt på en aktiv og tilfredsstillende måte og at det tas hensyn til dette i utforming av verneforskriften, jf. naturmangfoldlovens § 41 som sier at saksbehandlingen skal legge til rette for mest mulig klarhet om verneformål og verneverdier, lokal bruk og kunnskap om verneverdier, avgrensning av området og følger av vernet. *Vi har derfor lagt inn hensynet til brukerinteressene i innledningen og merknadene til § 1.*
2. I § 3 d) har vi tatt inn at det er større arrangementer «som kan forringe verneverdiene» som er forbudt. For å gjøre det enkelt og forutsigbart, både for forvaltningen og for arrangører, slik at mindre arrangementer kan foregå uten et omfattende byråkrati, er det et stort behov for å klargjøre hva som ligger i begrepet «større arrangementer». *I merknaden til § 3 har vi derfor lagt inn at med «større arrangement» menes normalt arrangementer over 200 deltakere. Vi har også lagt inn forutsetningen om fellesturer og fellestreninger normalt ikke regnes som større arrangementer. Det samme gjelder utsetting av turposter og liknede, men for å hindre uheldig plassering av poster, turpostkasser etc., mener vi plassering derfor bare bør avklares med forvaltningsmyndigheten uten at det må søkes om.* Fordi det er svært få poster som har over 200 besøkende, og gjennomsnittlig antall besøkende ligger langt under dette, bør dette kunne avklares på enkelt og ubyråkratisk måte.
3. Stier og løyper er friluftslivets viktigste infrastruktur, og vi mener det i utgangspunktet må være tiltatt å vedlikeholde dette også i verneområder. *I § 4 har vi derfor lagt inn som generelt unntak at vedlikehold av eksisterende stier og løyper, herunder merker, skilter, kloppe og bruer, i*

benhold til tilstand på vernetidspunktet er tillatt. I tillegg I merknaden til § 4 har vi samtidig lagt inn at det må gjøres en konkret vurdering om det er behov for unntak av hensyn til verneverdiene.

4. For å gjør det enkelt og forutsigbart, både for forvaltningen og for arrangører, mener vi at årlige arrangementer over 200 deltakere bør være tillatt, forutsatt at det er inngått en avtale om dette mellom forvaltningsmyndigheten og arrangør. En slik formalisert avtale vil sikre kontakten og samarbeidet mellom forvaltningsmyndigheten og arrangør. I § 4 har vi derfor lagt inn som et generelt unntak at større årlige arrangementer, som har naturen som naturlig arena, er tillatt, forutsatt at det er inngått avtale om dette med forvaltningsmyndigheten. I merknaden til § 4 har vi lagt inn at det må settes konkrete vilkår på bakgrunn av en faglig avveining mellom verneverdiene og brukerinteressene. Vi legger ved et godt eksempel på slike avtaler som er inngått mellom forvaltningsmyndigheten og arrangør av årlige arrangementer, samt en verneforskrift som vi mener har løst dette på en god måte.

5. For enkeltstående større arrangementer mener vi det er naturlig at det må søkes om dispensasjon, og at dette kan gis etter en konkret faglig vurdering. Vi har derfor lagt inn en kommentar om dette i merknad til § 7.

Kunnskapsgrunnlaget

Det er et mål om kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur, noe som også må gjelde forvaltningen av verneområder i forhold til aktivitet. Nedenfor gis en kort kunnskapsstatus om orienteringssporten påvirkning på naturmiljøet. Denne kunnskapen vil også ha overføringsverdi til andre større og mindre arrangementer i regi av friluftslivsorganisasjonene. Vi ser at kunnskapsgrunnlaget er noe begrenset, og vi skulle gjerne sett at det hadde vært gjort mere på dette feltet. Det som likevel finnes viser at påvirkningen av større arrangementer på naturmiljøet er begrenset.

Night Hawk 2014 i Skjennungsåsen friluftsområde, Oslo

Gjennomført av SNO (Statens naturoppsyn), på oppdrag av Fylkesmannen i Oslo og Akershus. Arrangement: Natt og dag-stafett med 438 deltakere. 415 var innom en av postene. Evaluering sammendrag (SNO/P M Eid): «Sporene i terrenget etter dette orienteringsløpet ser ut til å være små og reversible»

NM i ultralangdistanseorientering 2014 i Svarteliåsmyra naturreservat, Førde

Gjennomført av Fylkesmannen i Sogn og Fjordane. Arrangement: 133 deltakere.

Ultralang betyr opptil 2 km mellom postene, ofte ulike veivalg. Evaluering sammendrag (FMSF/J. E. Anonby): «Grovt sett var det ikkje alvorlege skade-verknader» «mange myrar er inne i en opptørkingsprosess» «det er et ope spørsmål om trakk kan bidra til dette» «trengs vesentlig meir forskning på norske myrar og prosessane som skjer der».

Kommentar: For begge disse arrangementene har Norges Orienteringsforbund og deres arrangører bedt om mer utfyllende rapporter, men dette har ikke vært prioritert fra det offentlige. Dette tolkes som at det offentlige ikke ser orientering som en ulempe for verneverdiene.

Jukolakavlen 1995 i Sibbo, Finland

Gjennomført av innleide økologer Tero Myllyvirta og Mikael Henriksson på oppdrag fra Sibbo kommun, Kaukmetsäläiset r.f. Skogsindustrin r.f. , Miljöministeriet samt

Undervisningsministeriet. (Grunneiere og berørte departement, red.anm.) Arrangement:

ca 8000 deltakere, stafett hvor de beste lagene fullfører på natten. Evaluering sammendrag: Jukola-95 som ordnades i juni månad förorsakade en kraftigt men mycket begränsat slitage på växtligheten och markskiktet. På ca 0,5 % av området sågs spår av slitage på växt och markskiktet. I september 1995 var slitage området endast 0,3 % av den totala orienteringsarealen. Våren 1996 sågs spår på 0,15 % och till hösten på ca 0,1% av området. Under 1997-1999 sjönk nivån i medeltal något men på vissa områden steg slitage nivån något vilket torde bero på rekreatjonsanvändningens ökning. Kommentar: Undersökelsen varte i 4 år, ved avlutningen i 1999 hadde slitasjen økt de steder hvor befolkningen hadde tatt i bruk nye stier, ikke ellers.

O-ringen 1997 i Västerbotten, Sverige

Gjennomført av Umeå universitet, inst. för ekologisk botanik. Arrangement: ca. 20.000 deltakere (verdens største orienteringsarrangement). Evaluering sammendrag (Umeå universitet/ B-G Jonsson et al): Den viktigaste slutsatsen från denna studie är att de 102 tävlande som passerade det studerade området med lågor nästan inte påverkade dem alls. Den påverkan som skedde på lågorna måste från naturvårdssynpunkt betraktas som försumbar. Ingen rödlistad eller mer vanlig mossa eller svamp som fanns innan tävlingen hade försvunnit från de studerade lågorna. Kommentar: Undersökelsen omfattet kun

«Tramp av Orienterare på granlågør i en nyckelbiotop» hvor miljøstyrelsen hadde tillatt forskning. Normalt vil læger/nøkkelbiotoper sperres for løpere.

Andre aktuelle problemstillinger

I tillegg til å tilpasse malen for verneforskriften til arrangementer og aktiviteter i regi av friluftslivsorganisasjonene, har våre medlemsorganisasjoner tatt opp følgende problemstillinger:

- Behov for gjennomgang av eldre verneforskrifter og mulige justeringer av restriksjoner i forhold til ny og oppdatert kunnskap om aktivitetens omfang i tid og rom, samt naturpåvirkning.
- Utfordringer med godkjenning og gjennomføring av redningsøvelser i verneområder.

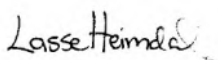
Oppfølging og videre prosess

Det er et nasjonalt mål at friluftslivets posisjon skal ivaretas og videreutvikles gjennom ivaretagelse av allemannsretten, bevaring og tilrettelegging av viktige friluftslivsområder, og stimulering til økt friluftslivsaktivitet for alle, jf. Friluftslivsmeldingen og Handlingsplan for friluftsliv. Det er derfor viktig at det ikke legges unødvendige og ikke-begrunnede restriksjoner på allemannsretten og de aktivitetene som kan gjennomføres i henhold til denne retten.

Norsk Friluftsliv forventer nå, etter gjentatte forsøk over flere år, at Miljødirektoratet tar tak i de problemstillingene og de forslagene vi kommer med på en rask og konstruktiv måte. Norsk Friluftsliv vil sammen med våre medlemsorganisasjoner gjerne bidra i den videre prosessen.

Vi ser fram til en rask respons på denne henvendelsen og de forslagene vi kommer med, og ber samtidig om et møte der vi kan utdype våre synspunkter og forslag!

Med vennlig hilsen
Norsk Friluftsliv

Lasse Heimdal
Generalsekretær

Hans Erik Lerkelund
fagsjef naturforvaltning

Vedlegg:

- Forskiftsmal med våre forslag til endringer, datert 22.4.2020
- Avtale, datert 28.10.2014, mellom FM i Sør-Trøndelag og NTNU, med forlengelse av avtalen, datert 28.5.2019.
- Forskrift for Århanemyra naturreservat

Forskriftsmal for naturreservat opprettet med hjemmel i naturmangfoldloven § 37

Forskriftsmalen skal brukes for alle naturreservater som opprettes med hjemmel i naturmangfoldloven § 37. Lokale tilpasninger kan gjøres ut fra en vurdering av verneverdiene *og brukerinteressene* i det enkelte område, men standardformuleringer skal brukes det er det ikke er spesielle forhold som krever andre formuleringer. Merknadene til de enkelte bestemmelsene gir nærmere føringer.

Forskriftsmalen er oppdatert pr. juni 2018

Forskrift om vern av ... naturreservat, ... kommune, ... fylke

Fastsatt ved kongelig resolusjon med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr.100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34, jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. (formål)

Formålet med naturreservatet er å bevare et område som inneholder truet, sjelden eller sårbar natur ... / representerer en bestemt type natur ... / har særskilt betydning for biologisk mangfold i form av ... / utgjør en spesiell geologisk forekomst eller har særskilt naturvitenskapelig verdi i form av ...

Beskrivelse av området ...

[Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget]

Merknad til § 1:

Formålet med vernet skal beskrives konkret for det enkelte verneområde, og skal knyttes opp mot vilkårene i naturmangfoldloven § 37, som angir hvilke områder som kan vernes som naturreservat.

Det er tilstrekkelig at ett av alternativene i § 37 er oppfylt. Som naturreservat kan også vernes et område som er egnet ved fri utvikling eller aktive gjenopprettningstiltak å få slike verneverdier som nevnt. Verneforskriften kan også inneholde bestemmelser for vern av kulturminner som ligger i reservatet, men dette er ikke en del av verneformålet. Friluftsliv skal heller ikke være en del av verneformålet i naturreservater, selv om området skal kunne brukes til friluftsliv. *Selv om friluftsliv og idrett ikke er en del av verneformålet er det viktig at friluftslivs- og idrettsinteressene blir kartlagt på en aktiv og tilfredsstillende måte i verneprosessen, slik at verneforskriften blir tilpasset disse interessene så langt det lar seg gjøre av hensyn til verneverdiene, jf. naturmangfoldlovens § 41 som sier at saksbehandlingen skal legge til rette for mest mulig klarhet om verneformål og verneverdier, lokal bruk og kunnskap om verneverdier, avgrensning av området og følger av vernet.*

Formålsbestemmelsen kan også inneholde en målsetting med vernet, for eksempel å opprettholde området urørt, eller at området skal være et referanseområde.

I verneområder hvor det drives samisk reindrift, skal det gå frem av formålsbestemmelsen at formålet også omfatter bevaring av det samiske naturgrunnlaget.

§ 2. (geografisk avgrensning)

Naturreservatet berører følgende gnr/bnr: ... kommune: ...

Naturreservatet dekker et totalareal på ... dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i ... kommune, hos Fylkesmannen i ..., i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

Merknad til § 2:

Det er kun eiendommer som ligger innenfor verneområdets grenser som skal listes opp i forskriften. Eiendommer som ligger utenfor verneområdet, men som grenser inn til verneområdet eller har rettigheter innenfor verneområdet skal ikke tas med i opplistingen.

§ 3. *(vernebestemmelser)*

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra naturreservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veier, drenering eller annen form for tørlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, forsøpling, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.
- d) Bruk av naturreservatet til større arrangementer *som kan forringe verneverdiene* er forbudt.
- e) Bålbrenning er forbudt.

Merknad til § 3:

Bestemmelsen angir hvilke aktiviteter og tiltak som er forbudt. Opplistingen skal være så konkret som mulig og tilpasses det enkelte verneområde. Dette innebærer for eksempel at forbud mot opplag av båter bør tas inn i områder med ferskvann, men tas ut i områder hvor dette ikke er aktuelt.

Etter en konkret vurdering kan det være aktuelt å sette forbud også mot andre aktiviteter som kan ha en negativ innvirkning på verneformålet, for eksempel bruk av modellfly/droner eller vannsportaktiviteter. Avhengig av områdets karakter kan det være behov for en nærmere presisering av noen av forbudene som er nevnt, for eksempel forbudet mot forstyrrelse av dyrelivet. Dersom det skal åpnes for bålbrenning, enten på etablerte bålplasser eller med tørrkvist eller medbrakt ved må bålbrenningsforbudet tas ut av § 3, evt. omskrives til "Bålbrenning er forbudt, med unntak for etablerte bålplasser ..."

Forbud mot større arrangementer er tatt inn som standard. *Med større arrangementer menes normalt arrangementer med over 200 deltakere. Fellesturer og fellestreninger regnes normalt ikke som større arrangementer. Det gjør heller ikke utsetting av turposter og liknede, men for å hindre uheldig plassering av poster, turpostkasser etc., bør plassering avklares med forvaltningsmyndigheten.*

Forskriftsmalen har en særskilt dispensasjonsbestemmelse som åpner for å gi tillatelse til aktiviteter nevnt i denne bestemmelsen.

Ut fra verneformålet for det enkelte området kan det vurderes konkrete unntak eller tilpasninger til disse bestemmelsene.

§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Sanking av bær og matsopp.
- b) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- c) Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- d) Beiting.
- e) Utsetting av saltsteiner.
- f) Vedlikehold av eksisterende bygninger, veier og andre anlegg og innretninger i henhold til tilstand på vernetidspunktet.
- g) Vedlikehold av eksisterende stier og løyper, herunder merker, skilter, klopper og bruer, i henhold til tilstand på vernetidspunktet, samt fjerning av vindfall over disse stiene og løypene.*
- h) Større årlige arrangementer som har naturen som naturlig arena, forutsatt at det er inngått avtale om dette med forvaltningsmyndigheten.*
- i) [Drift og vedlikehold, samt nødvendig istandsetting ved akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg.
- j) Oppgradering eller fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og økning av linjetverrsnittet, nå tiltaket ikke skader verneverdiene angitt i verneformålet nevneverdig.]

- a) Motorisert ferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- b) Utenom eksisterende veier/stier er bruk av sykkel, hest og ridning forbudt.

Merknad til § 4:

Bestemmelsen angir generelle unntak fra vernebestemmelsene, dvs. aktiviteter som kan skje uten søknad eller tillatelse fra forvaltningsmyndigheten.

Etter en konkret vurdering av forholdene i det enkelte verneområde kan det være aktuelt å fastsette generelle unntak for andre aktiviteter eller fjerne unntak som fremgår av malen. I områder hvor det er eksisterende kraftlinjer skal unntaksbestemmelsene for kraftlinjer tas inn (se også § 6 og § 7 om motorferdsel).

Normalt skal det tas inn unntak for beiting og utsetting av saltsteiner. Eventuell motorferdsel i forbindelse med dette reguleres i § 7.

Unntak for vedlikehold tilpasses anlegg som finnes i naturreservatet. Med vedlikehold menes opprettholdelse av standard på vernetidspunktet. Vedlikehold av veier tas bare med dersom det er veier i reservatet. Med vedlikehold av vei menes tiltak eller arbeid for å holde veien ved like eller opprettholde samme standard som veien hadde på vernetidspunktet. Dersom det er aktuelt med for eksempel oppgradering av standard eller utvidelse må dette tas inn som et søknadspliktig tiltak.

Vedlikehold av eksisterende stier og løyper, herunder merker, skilter, klopper og bruer, i henhold til tilstand på vernetidspunktet tas inn som standard. I tillegg bør det normalt være tillatt å fjerne vindfall over stier og løyper. Det må likevel gjøres en konkret vurdering om det kan være behov for enkelte unntak av hensyn til verneverdiene.

Større årlige arrangementer (over 200 deltakere), som har naturen som naturlig arena, bør være tillatt, forutsatt at det inngås en avtale mellom forvaltningsmyndighetene og arrangør hvor det settes konkrete vilkår på bakgrunn av en faglig avveining mellom verneverdiene og brukerinteressene, samt at kontakten mellom forvaltningsmyndigheten og arrangør formaliseres. Dette sikrer et langsiktig samarbeid mellom forvaltningsmyndigheten og arrangør slik at gjennomføringen tar hensyn til verneverdiene. For gjennomføring av større enkeltstående arrangementer kan det gis tillatelse etter § 7.

Dersom bålbrekking etter en konkret vurdering av naturtype og størrelse på naturreservatet skal være tillatt, må dette tas inn i denne paragrafen. Det kan være aktuelt å tillate bålbrekking kun på angitte plasser og/eller med tørrkvist eller medbrakt ved.

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a) Motorisert ferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- b) Utenom eksisterende veier/stier er bruk av sykkel, hest og ridning forbudt.

Merknad til § 5:

Bestemmelsen regulerer all ferdsel, både ferdsel til fots og motorisert ferdsel. Første ledd er en aktsomhetsbestemmelse som sier at all ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til verneverdiene.

Andre ledd inneholder konkrete forbudsbestemmelser som gjelder ferdsel. Forbud mot motorisert ferdsel skal tas inn i alle naturreservater. Forbudet innebærer at all motorferdsel krever tillatelse etter verneforskriften i tillegg til etter motorferdselloven. I noen naturreservater er det nødvendig med ferdselsrestriksjoner også for ferdsel til fots. Ferdselsrestriksjoner i hekketiden er aktuelt i alle områder hvor funksjon som hekkelokalitet inngår som verneverdi. Dersom det skal fastsettes ferdselsforbud skal dette tas inn som eget punkt i denne bestemmelsen.

Sykling og ridning/bruk av hest skal som utgangspunkt være tillatt på veier og stier. Dersom det i verneområdet ikke er veier eller stier, eller det er særskilt naturfaglig begrunnelse som tilsier totalforbud, må dette omtales særskilt i høring og tilrådning. Veier og stier kan avmerkes på vernekartet eller på kart i forvaltningsplan der det er aktuelt.

§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- b) Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- c) [Nødvendig motorferdsel i forbindelse med akutt utfall eller fare for akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg. Ved bruk av motorisert transport skal det i etterkant sendes melding til forvaltningsmyndigheten.]
- d) Landing og start med Forsvarets luftfartøy.

Merknad til § 6:

Bestemmelsen angir generelle unntak fra hovedregelen om ferdsel, dvs. ferdsel som kan skje uten søknad eller tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. I de fleste områder vil denne bestemmelsen kun regulere motorferdsel, da ferdsel til fots vanligvis er tillatt. I områder med ferdselsforbud må eventuelle unntak fra ferdselsforbudet tas inn her.

Forslag fra Norsk Friluftsliv til endringer i forskriftsmalen, 22.4.2020

Endingene er skrevet med rød skrift i kursiv

Det generelle unntaket for militær virksomhet og rednings- og oppsynstjeneste mv. skal inn som standard i alle områder. Unntaket omfatter ikke øvingsvirksomhet, men dersom det i noen områder er aktuelt å tillate dette, må dette spesifiseres som eget unntak i § 7.

Andre ledd angir konkrete unntaksbestemmelser fra ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd.

Der det er aktuelt kan det åpnes for motorferdsel for uttransport av felt elg og hjort med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget. Som lett beltekjøretøy anses håndholdt beltekjøretøy som for eksempel elgtrekk eller tilsvarende, og ATV med belter. Begrepet lett avgrenses mot beltevogn og andre tyngre kjøretøy.

Det kan gjøres unntak for motorferdsel på eksisterende veier. Som veier regnes kun veier som er opparbeidet for kjøring med bil. Traktorveier er ikke å anse som vei men regnes som utmark etter motorferdselloven, om omfattes derfor av forbudet mot motorferdsel i utmark. Det skal ikke gjøres generelt unntak for motorferdsel på traktorveier, men det kan åpnes for nødvendig motorferdsel på traktorveier i forbindelse med jord- og skogbruk. Det kan åpnes for nødvendig transport til hytter som søknadspliktig tiltak i § 7. Det skal ikke åpnes for persontransport. Det kan gjøres unntak for motorisert ferdsel på vann der motorferdsel er tillatt etter motorferdselloven. Dersom det i noen områder er aktuelt å åpne for generell tillatelse til oppkjøring av skiløyper langs eksisterende trasé må dette tas inn i denne bestemmelsen. I områder med samisk reindrift må det tas inn særskilte bestemmelser om nødvendig motorferdsel i tilknytning til dette. I områder med kraftlinjer skal det tas inn unntak for motorferdsel ved akutsituasjoner.

All annen motorferdsel i naturreservater skal skje etter søknad. Egne dispensasjonsbestemmelser kan vurderes i § 7.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Avgrenset bruk av naturreservatet for aktiviteter nevnt i § 3.
- b) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- c) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- d) Oppsetting av gjerder for beiting.
- e) [Oppgradering og fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under § 4.
- f) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold, samt oppgradering og fornyelse av eksisterende kraftlinje.]
- g) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 og § 7 ...

Merknad til § 7:

Bestemmelsen angir aktiviteter og tiltak som forvaltningsmyndigheten kan gi dispensasjon til etter søknad.

Dispensasjonsbestemmelser skal fastsettes konkret for det enkelte verneområde. Det kan være aktuelt å fastsette spesifiserte dispensasjonshjemler for andre aktiviteter eller ta ut dispensasjonshjemler som allerede står oppført i malen.

Det kan etter § 7 a gis dispensasjon til større enkeltstående arrangementer, dvs. arrangementer med over 200 deltakere etter en konkret faglig vurdering. Ved årlige gjentakende arrangementer bør § 4 brukes.

Forslag fra Norsk Friluftsliv til endringer i forskriftsmalen, 22.4.2020

Endingene er skrevet med rød skrift i kursiv

Bestemmelsen skal angi alle aktiviteter og tiltak det i verneplanprosessen vurderes som aktuelt å dispensere til, også motorferdsel. Det skal angis konkret hvilke motorferdselsformål det skal kunne gis dispensasjon til, for eksempel i forbindelse med vedlikehold eller oppsetting av gjerder, utsetting av saltstein mv.

Det må vurderes konkret om det er aktuelt å ta inn dispensasjonshjemmel for øvingsvirksomhet til formål nevnt i § 6 første ledd, eller til uttransport av felt elg og hjort med annet kjøretøy enn lett beltekjøretøy. Det kan vurderes unntak for blant annet oppkjøring av skiløyper, eventuelt omlegging av etablerte løyper til ny trasé.

Dersom det er kraftlinjer i området skal det tas inn egen unntaksbestemmelse som gjelder oppgradering eller fornyelse, og motorferdsel ut over akuttsituasjoner.

I reservater hvor det drives samisk reindrift må det vurderes å ta inn dispensasjonshjemmel for bruk av luftfartøy eller motorkjøretøy på barmark i forbindelse med reindrift, og andre unntaksbestemmelser knyttet til reindrifutsutøvelse som oppføring av gjerder, uttak av trevirke til brensel, rydding av eksisterende drivingslei etc. Unntaksbestemmelsene i forbindelse med reindrift er knyttet opp mot forvaltningsplan for verneområdet, som koordineres i forhold til reindriftas distriktsplan.

§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. (forvaltningsplan)

Det kan/skal utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning og skjøtsel av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (forvaltningsmyndighet)

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. (ikrafttredelse)

Denne forskriften trer i kraft straks. Samtidig oppheves ... [tittel og dato på eventuell forskrift som oppheves ved vedtaket.]

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Postboks 4710 Sluppen, 7468 Trondheim
Sentralbord: 73 19 90 00, Telefaks 73 19 91 01
Besøksadresse: E. C. Dahls g. 10

Saksbehandler
Ellen Arneberg
Miljøvernavdeling

Innvalgstelefon
73 19 91 19

Vår dato
28.10.2014
Deres dato
16.03.2014

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
2014/2140-432.4
Deres ref.

NTNU v/ Stig Berge
stig.berge@ntnu.no

Bymarka naturreservat – flerårig godkjenning av orienteringsarrangementer - NTNUI mfl

Orienteringsavdelingene i NTNUI og Freidig søker om flerårig godkjenning av orienteringsløp i regi av ulike aktører. Fylkesmannen gir 5-årig fritak fra samrådsplikten på nærmere oppgitte vilkår. Det er adgang til å påklage dette vedtaket til Miljødirektoratet.

Vi viser til brev av 16. mars 2014 og diverse epostveksling og telefonsamtaler i etterkant.

Søknaden

NTNUI og Freidig har o-kart innenfor reservatet, og er brukere av området. De ønsker å bidra til å etablere praktiske ordninger for utøvelse av orienteringsidretten innenfor verneområdet, samtidig som verneinteressene blir ivaretatt.

Søker beskriver aktiviteten til orienteringsmiljøet i Bymarka slik:

Bymarka (fellesbetegnelse for marka vest for byen) inklusive naturreservatet har vært brukt av o-idretten siden 1920-30-tallet. Den «moderne» orienteringen kom i 1960-årene med utvikling av spesialkart for o-løp og sterk vekst. Fra 1980-årene, da bedriftsorienteringen fikk et sterkt oppsving, har aktiviteten vært på omtrent konstant nivå. Det er lite som tyder på at dette bildet vil endre seg vesentlig i nær fremtid. Forventet aktivitet i de forskjellige delene av Bymarka de neste fem årene er vist i et eget vedlegg. Tallene er basert på en ekstrapolering av aktiviteten de siste årene.

O-løp og tur-o setter spor i marka, i form av tråkk i vegetasjonen. For den type o-aktiviteter som er aktuelle for Bymarka er disse tråkkene svært lokale, synlig stort sett de siste 50-100 m inn og ut av poster. Søker mener å ha god dokumentasjon, bl.a. fra en undersøkelse som ble foretatt i 1990-årene i samarbeid med Fylkesmannens Miljøvern- og helseavdeling, for at tråkkene forsvinner i løpet av relativt kort tid (1-3 år, avhengig av type vegetasjon). Løypeleggerne (det gjelder konkurranse-orientering så vel som tur-o) søker å unngå løpsområder og traséer som nylig er brukt. Dette fører til en spredning av aktiviteten, og naturen får god tid til å lege sporene.

Søker hevder videre at det aktivitetsnivået o-idretten har hatt i 30 - 40 år ikke har satt varige spor i marka.

På dette grunnlaget foreslår søker at faste, årlige arrangement får en åpen dispensasjon til å bruke naturreservatet. Andre arrangement må det søkes om, på vanlig måte. Ordningen forutsetter selvsagt at de årlige arrangementene holder seg innenfor de samme rammene som i dag, med hensyn til bruk av marka, deltakelse o.l. Det forutsettes videre at de generelle retningslinjene for o-idretten blir fulgt, se vedlegg Retningslinjer for VDG-arbeid. Søker forutsetter også at denne ordningen med mellomrom (f.eks. hvert 5. år eller etter behov) bør revideres.

Følgende tabell er lagt ved:

Freidig og NTNUI har kartrettigheter og orienteringskart over nordre deler av Bymarka, inklusive Naturreservatet. Det aller meste av området er offentlig eid. Basert på aktiviteten de siste ti-årene anslår vi antall og typer arrangement i dette området de neste fem årene som vist i tabellen. Anslått aktivitet i private skoger (Byåsen/Leinstrandmarka/Bynesmarka) er også tatt med, for oversiktens skyld. Klubbtreninger er holdt utenfor. Disse kan ha opptil 50 deltakere.

Arrangement i andre områder der Freidig og NTNUI har o-kart (Malvikmarka, Mostadmarka, Garli, Oppdal m.v.) er holdt utenfor.

Type løp	Klubb	Antatt deltakelse	Ukedag	Anslått antall arrangement de neste fem år, fordelt på område (eier)		
				Bymarka (kommunen)	Naturreservat	Privat (Byåsen/Leinstrandmarka/Bynesmarka)
Klubbmesterskap	Freidig	150	Hverdag	4	1 ^{*)}	0
Klubbstafett	Freidig	200 - 300	Helg	5	2 ^{*)}	3
Rekruttløp	Freidig	150	Hverdag	4	1 ^{*)}	1
Turorientering ^{****)}	Freidig	600 ^{****)}	Alle	5	3 ^{**)}	5
Kretsløp	Freidig	200-300	Helg	3	Etter søknad	2
KM/Midt-Norsk	Freidig	600	Helg	1	Etter søknad	1
Hu og Hei	NTNUI	250-400	Lørdag	5	5	5
Kretsløp	NTNUI	200 - 300	Helg	2	Etter søknad	0
Bedriftsløp (STMBK)	Diverse bedr.	150 - 350	Tirsd el. lørd	22	3	10
Bedriftsløp (interne)	NTNU m.fl	40-80	Torsdag	30	5	10

^{*)} Mindre deler av de lengste løypene, med utgangspunkt i Trollabanen eller Fjellseterområdet.
^{**)} Deler av reservatet, med spredning av belastningen fra år til år.
^{****)} Solgte konvolutter.
^{*****)} Hvert år settes ut 105 poster i flere deler av Bymarka/Leinstrandmarka. Områdene endres noe fra år til år.
 I tillegg til arrangementene i tabellen kommer antatt 15 løp på Byåsen ILs kart (Solemsåsen – Haukvatnet – Leirsjøen) og Trollelgs kart (Rønningen – Saupstad).

Søknaden er vurdert i henhold til

1. Forskrift om Bymarka naturreservat av 2. september 2005 (www.lovdato.no, under lokale forskrifter)
2. Forvaltningsplan for Bymarka naturreservat i Trondheim kommune 2010-2020 (<http://www2.fylkesmannen.no/liste.aspx?m=4230&amid=3450074>)
3. Naturmangfoldloven

Verneformål og verneforskrift

Formålet med fredningen av Bymarka naturreservat er:

"å bevare et barskogområde med naturskogkvaliteter som er typisk for naturtypen i denne regionen med sitt biologiske mangfold i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser. Området har en særskilt pedagogisk og vitenskapelig betydning som et område som har restaurert seg fra tidligere sterk påvirkning. Området er egenartet i form av at det har stor

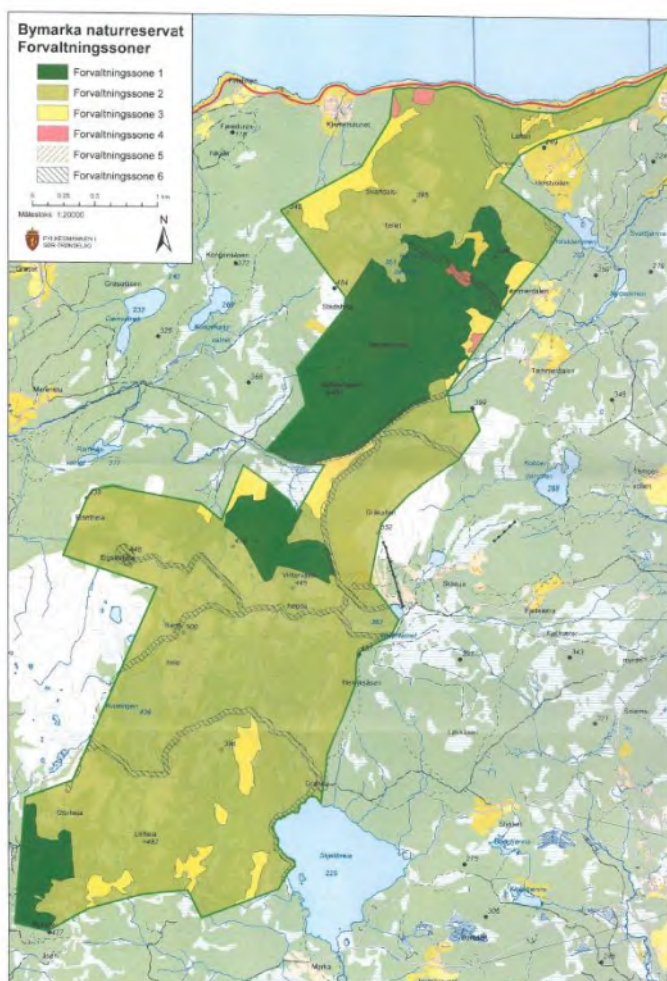
variasjon i vegetasjonstyper, eksposisjoner og høydelag. Verneområdet ligger i et regionalt viktig friluftsområde.” (§ 2 i forskrift om Bymarka naturreservat)

For reservatet gjelder at vegetasjonen, herunder døde busker og trær er fredet mot skade og ødeleggelse. Videre er dyrelivet med reirplasser og hiområder fredet mot skade og ødeleggelse. (§ 3 punkt 1)

Bruk av naturreservatet til teltleirer, idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt (§ 3 punkt 5). Bestemmelsen er likevel ikke til hinder for skånsom bruk av naturreservatet til idrettsarrangementer i samråd med forvaltningsmyndigheten (§ 4 punkt 12). I forvaltningsplanen for Bymarka er følgende retningslinjer lagt for arrangering av orienteringsløp:

1. Store orienteringsløp bør ikke berøre reservatet.
2. Start og mål skal være utenfor reservatet, eller unntaksvis i tilknytning til veien til Elgsethytta for mindre løp.
3. Postene må forsøkes tilpasset slik at tråkksvak mark unngås ved løp mellom postene.
4. Over tid bør løp spres i reservatet, slik at ulike deler belastes i ulike år.
5. Bare deler av løp bør legges i reservatet, slik at belastningen over tid reduseres.
6. For årvisse løp kan det gis flerårige tillatelser, innenfor visse rammer ut fra punktene over.

Videre er Bymarka naturresevat i forvaltningsplanen delt inn i ulike forvaltningssoner. Se kart neste side.

Kartet viser forvaltningsplanens inndelinger i forvaltningssoner. Forvaltningszone 1 «Gammel naturskog» innehar de største verneverdiene i reservatet i dag, med gammel granskog som i liten grad er påvirket av hogst, skogplanting og tekniske inngrep.

Fylkesmannens vurderinger

Kunnskapsgrunnlaget (§8 i naturmangfoldloven) i denne saken er relativt godt og er brukt som grunnlag for forvaltningsplanen for området (se litteraturliste i forvaltningsplanen). Orienteringsløp er vurdert spesielt i forvaltningsplanen, og det er satt opp retningslinjer for hvordan slike løp skal behandles.

NTNU og Freidig ønsker en flerårig dispensasjon til å arrangere sine orienteringsløp innenfor grensene til Bymarka naturreservat. Fylkesmannen ønsker å imøtekomme disse ønskene både fordi orientering er en idrett som relativt sett er skånsom med naturen, og som er med på å gi mange mennesker gode naturopplevelser i de fineste delene av Bymarka.

Samtidig må forvaltningsmyndigheten beholde muligheten til å ha oversikt over den samlede belastningen i naturreservatet (§ 10 i naturmangfoldloven).

Fylkesmannen som forvaltningsmyndighet har behov for å få innsyn i gjennomførte aktiviteter, slik at vi kan vurdere samlet belastning når vi får inn søknader om andre arrangementer i Bymarka. Fylkesmannen ber søker å finne en praktisk løsning på registrering og dokumentasjon av gjennomførte og planlagt aktiviteter slik at forvaltningsmyndighet kan få disse opplysningene på forespørsel.

Høsten er generelt en mindre sårbar periode i skogsnaturen enn våren. Dette gjelder vegetasjon som er i nyvekst etter vinteren, men spesielt gjelder det for dyr og fugler som om våren er i en sårbar yngleperiode. Det må derfor stilles strengere krav til løpets utforming om våren da vegetasjonen er mer sårbar og dyr og fugler har yngle- og hekketid.

Fylkesmannen ber om at retningslinjene i forvaltningsplanen følges ved utlegging av poster (se over). Dersom en har valget mellom å plassere en gitt post utenfor reservatet eller innenfor, ber vi om at posten legges utenfor reservatgrensen, slik at verneområdet belastes minst mulig.

Videre vil Fylkesmannen henstille arrangør om at poster ikke legges i forvaltningssone 1 (se figur) dersom det kan unngås. Forvaltningssone 1 «Gammel naturskog» innehar de største verneverdiene i reservatet i dag, med gammel granskog som i liten grad er påvirket av hogst, skogplanting og tekniske inngrep. Dette tilsier at en bør vise ekstra hensyn til naturen i dette området.

Dersom det skulle vise seg at løp har gitt uheldige skader i terrenget skal disse repareres for tiltakshavers regning (naturmangfoldloven § 11 Kostnaden ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver).

Poster som henges opp innenfor reservatet skal monteres på en måte som ikke skader naturen. Alt som plasseres ut i terrenget skal tas inn med en gang etter endt løp.

Løperne skal ha informasjon om at de er i et sårbart område, slik at de kan ta ekstra hensyn til dette når de er ute i terrenget. (jf. naturmangfoldloven § 12 Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder). Vi legger ved plakaten for Bymarka naturreservat som dere kan bruke i informasjonsarbeid i forbindelse med løpet.

Fylkesmannens vedtak

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag gir NTNUI og Freidig fritak fra samrådplikten i verneforskriftens § 4, punkt 12 i 5 år fremover, dvs til utgangen av 2019 til løp oppgitt i oversendte tabell.

NTNUI og Freidig står ansvarlig for at løpene det her gis fritak for forholder seg til disse vilkårene:

1. NTNUI og Freidig skal ha oversikt over når løpene går og hvor de går, og kunne formidle dette til forvaltningsmyndighet ved forespørsel. Kontaktperson skal oppgis hvert år.
2. Materiell må plasseres ut på en mest mulig skånsom måte i verneområdet og fjernes innen en uke etter løpet.

3. Start og mål skal være utenfor reservatet, eller unntaksvis i tilknytning til veien til Elgsethytta for mindre løp.
4. Postene må forsøkes tilpasset slik at tråkksvak mark unngås ved løp mellom postene. Postene skal i minst mulig grad legges i forvaltningszone 1.
5. Over tid bør løp spres i reservatet, slik at ulike deler belastes i ulike år.
6. Løperne skal gis informasjon om at deler av løpet er i et naturreservat og at det ikke er lov å bryte greiner eller forstyrre fugle- og dyrelivet.
7. Dersom det oppdages terrengskader i reservatet som følge av løp, skal disse dokumenteres med bilder og oversendes Fylkesmannen så snart som mulig etter arrangementet.
8. Eventuelle større skader i terrenget skal rettes for tiltakshavers regning og i samråd med Fylkesmannen.

Klageadgang

Fylkesmannens vedtak er å betrakte som et enkeltvedtak som i medhold av forvaltningsloven kan påklages til Miljødirektoratet. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes Fylkesmannen innen tre uker fra mottakelsen av dette brevet.

Med hilsen

Stein-Arne Andreassen (e.f.)
miljøverndirektør

Ellen Arneberg
seniorrådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Vedlegg
Plakat for Bymarka

Kopi:
Trondheim kommune v/Helge Postboks 2300, Sluppen 7004 TRONDHEIM
Grenne

Freidig Orientering v/Stig Berge

Saksbehandler, innvalgstelefon

Jan Erik Andersen, +47 73 19 92 78

Bymarka naturreservat - forlengelse av avtale om o-idrettens bruk av naturreservatet

Det vises til deres søknad av 2. mai 2019.

Vedtak

Fylkesmannen gir NTNUI og Freidig fritak fra samrådsplikten i verneforskriftens § 4, punkt 12 i 5 år fremover, dvs for årene 2020 til 2024 til løp oppgitt i tabellen vedlagt søknaden (se under).

NTNUI og Freidig står ansvarlig for at løpene det her gis fritak for forholder seg til disse vilkårene:

1. NTNUI og Freidig skal ha oversikt over når løpene går og hvor de går, og kunne formidle dette til forvaltningsmyndighet ved forespørsel. Kontaktperson skal oppgis hvert år.
2. Materiell må plasseres ut på en mest mulig skånsom måte i verneområdet og fjernes innen en uke etter løpet.
3. Start og mål skal være utenfor reservatet, eller unntaksvis i tilknytning til veien til Elgsethytta for mindre løp.
4. Postene må forsøkes tilpasset slik at tråkksvak mark unngås ved løp mellom postene. Postene skal i minst mulig grad legges i forvaltningssone 1.
5. Over tid bør løp spres i reservatet, slik at ulike deler belastes i ulike år.
6. Løperne skal gis informasjon om at deler av løpet er i et naturreservat og at det ikke er lov å bryte greiner eller forstyrre fugle- og dyrelivet.
7. Dersom det oppdages terrengskader i reservatet som følge av løp, skal disse dokumenteres med bilder og oversendes Fylkesmannen så snart som mulig etter arrangementet.
8. Eventuelle større skader i terrenget skal rettes for tiltakshavers regning og i samråd med Fylkesmannen.

Vi gjør oppmerksom på at dette vedtaket er fattet i medhold av naturmangfoldloven og forskrift om vern av Bymarka naturreservat. Søker må i tillegg innhente eventuelle andre nødvendige tillatelser.

Søknaden

I 2014 ble det laget en 5-årig avtale om o-idrettens bruk av Bymarka naturreservat (sak 2014/2140). Formålet med avtalen var å lage en fast og ubyråkratisk ramme for virksomheten, med ivaretagelse av både verneinteressene og o-idrettens behov.

Berge mener avtalen har fungert etter formålet og han har ikke registrert noe som bryter med forutsetningene i avtalen. Det foreslås at kretsløp inkluderes i avtalen. Dette gjelder kanskje ett løp i året, med deltakelse av samme størrelse som et bedriftsløp, og hvor bare de lengste løypene med relativt få løpere vil berøre naturreservatet. Forslag til ny tabell over løp som kan inngå i avtalen vedlegges.

Det kan vurderes å fornye avtalen uten tidsbegrensning, men med klausul om at avtalen gjelder så lenge forutsetningene er oppfylte.

Følgende tabell er lagt ved søknaden:

Freidig og NTNUI har kartrettigheter og orienteringskart over nordre deler av Bymarka, inklusive Naturreservatet. Det aller meste av området er offentlig eid. Basert på aktiviteten de siste ti-årene anslår vi antall og typer arrangement i dette området de neste fem årene som vist i tabellen. Anslått aktivitet i private skoger (Byåsen/Leinstrandmarka/Bynesmarka) er også tatt med, for oversiktens skyld. Klubbtreninger er holdt utenfor. Disse kan ha opptil 50 deltakere.

Arrangement i andre områder der Freidig og NTNUI har o-kart (Malvikmarka, Mostadmarka, Garli, Oppdal m.v.) er holdt utenfor.

Type løp	Klubb	Antatt deltakelse	Ukedag	Anslått antall arrangement de neste fem år, fordelt på område (eier)		
				Bymarka (kommunen)	Naturreservat	Privat (Byåsen/Leinstrandmarka/Bynesmarka)
Klubbmesterskap	Freidig	150	Hverdag	4	1*)	0
Klubbstafett	Freidig	200 - 300	Helg	5	2*)	3
Rekruttløp	Freidig	150	Hverdag	4	1*)	1
Turorientering****)	Freidig	600****)	Alle	5	3**)	5
Kretsløp	Freidig	200-300	Helg	3	2*)	2
KM/Midt-Norsk	Freidig/NTNUI	600	Helg	1	Etter søknad	1
Hu og Hei	NTNUI	250-400	Lørdag	5	5	5
Kretsløp	NTNUI	200 - 300	Helg	2	3*)	0
Bedriftsløp (STMBK)	Diverse bedr.	150 - 350	Tisd el. lørd	22	3	10
Bedriftsløp (interne)	NTNU m.fl	40-80	Torsdag	30	5	10

*) Mindre deler av de lengste løypene, med utgangspunkt i Trolla-banen eller Vintervannsområdet.
**) Deler av reservatet, med spredning av belastningen fra år til år.
***) Solgte konvolutter.
****) Hvert år settes ut 105 poster i flere deler av Bymarka/Leinstrandmarka. Områdene endres noe fra år til år.
I tillegg til arrangementene i tabellen kommer antatt 15 løp på Byåsen ILs kart (Solemsåsen – Haukvatnet – Leirsjøen) og Trollelgs kart (Rønningen – Saupstad).

Verneformål og områdebeskrivelse

Formålet med fredningen av Bymarka naturreservat er: "å bevare et barskogområde med naturskogkvaliteter som er typisk for naturtypen i denne regionen med sitt biologiske mangfold i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser. Området har en særskilt pedagogisk og vitenskapelig betydning som et område som har restaurert seg fra tidligere sterk påvirkning. Området er egenartet i form av at det har stor variasjon i vegetasjonstyper, eksposisjoner og høydelag. Verneområdet ligger i et regionalt viktig friluftsområde." (§ 2 i forskrift om Bymarka naturreservat).

Hjemmelsgrunnlag

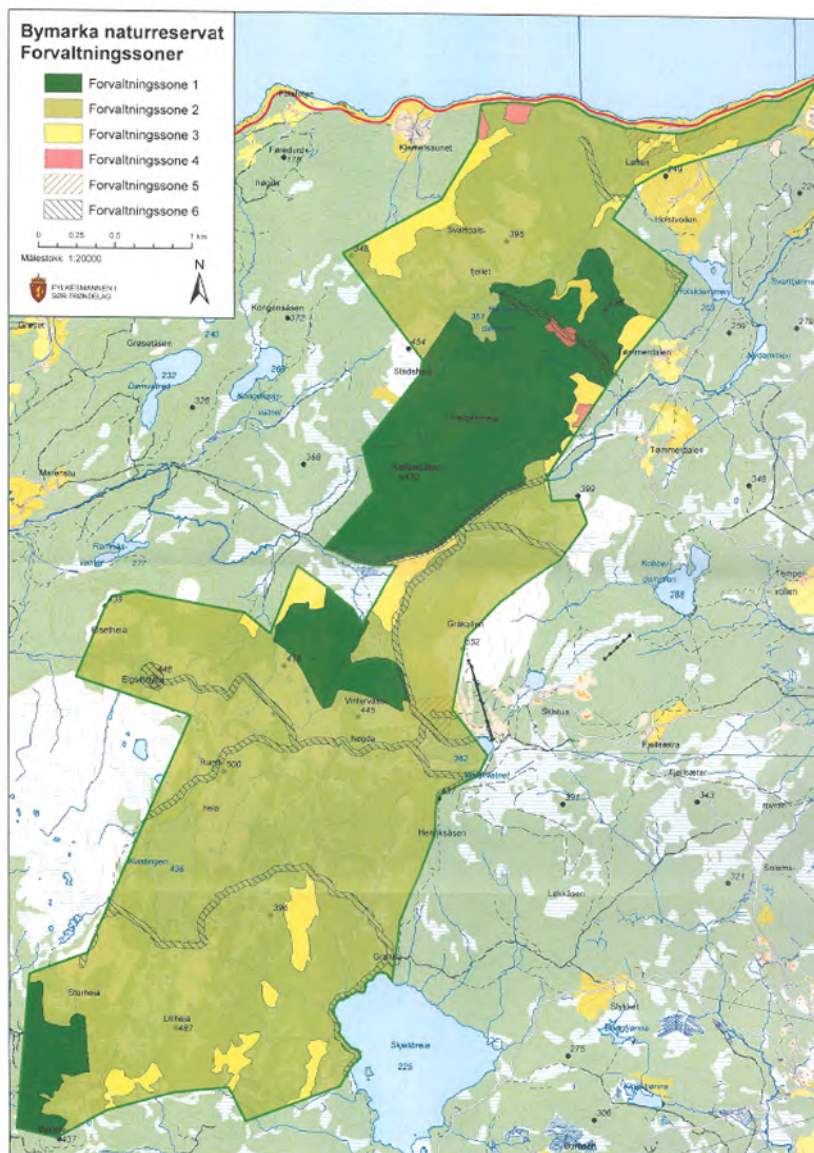
1. Forskrift om Bymarka naturreservat av 2. september 2005
2. Forvaltningsplan for Bymarka naturreservat i Trondheim kommune 2010-2020
3. Naturmangfoldloven

For reservatet gjelder at vegetasjonen, herunder døde busker og trær er fredet mot skade og ødeleggelse. Videre er dyrelivet med reirplasser og hiområder fredet mot skade og ødeleggelse. (§ 3 punkt 1)

Bruk av naturreservatet til teltleirer, idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt (§ 3 punkt 5). Bestemmelsen er likevel ikke til hinder for skånsom bruk av naturreservatet til idrettsarrangementer i samråd med forvaltningsmyndigheten (§ 4 punkt 12). I forvaltningsplanen for Bymarka er følgende retningslinjer lagt for arrangering av orienteringsløp:

1. Store orienteringsløp bør ikke berøre reservatet.
2. Start og mål skal være utenfor reservatet, eller unntaksvis i tilknytning til veien til Elgsethytta for mindre løp.
3. Postene må forsøkes tilpasset slik at tråkksvak mark unngås ved løp mellom postene.
4. Over tid bør løp spres i reservatet, slik at ulike deler belastes i ulike år.
5. Bare deler av løp bør legges i reservatet, slik at belastningen over tid reduseres.
6. For årvisse løp kan det gis flerårige tillatelser, innenfor visse rammer ut fra punktene over.

Videre er Bymarka naturreservat i forvaltningsplanen delt inn i ulike forvaltningssoner, se kart over.

Kartet viser forvaltningsplanens inndelinger i forvaltningssoner. Forvaltningssone 1 «Gammel naturskog» innehar de største verneverdiene i reservatet i dag, med gammel granskog som i liten grad er påvirket av hogst, skogplanting og tekniske inngrep.

Fylkesmannens vurderinger, jf. naturmangfoldloven §§ 8-12

§ 8. Kunnskapsgrunnlaget

Kunnskapsgrunnlaget i denne saken er relativt godt og er brukt som grunnlag for forvaltningsplanen for området (se litteraturliste i forvaltningsplanen). Orienteringsløp er vurdert spesielt i forvaltningsplanen, og det er satt opp retningslinjer for hvordan slike løp skal behandles.

NTNU og Freidig ønsker en flerårig dispensasjon til å arrangere sine orienteringsløp innenfor grensene til Bymarka naturreservat. Fylkesmannen ønsker å imøtekomme disse ønskene både fordi orientering er en idrett som relativt sett er skånsom med naturen, og som er med på å gi mange mennesker gode naturopplevelser i de fineste delene av Bymarka.

§ 9. Førre-var prinsippet

Da kunnskapsgrunnlaget anses som godt nok for å kunne behandle søknaden, kommer ikke førre-var prinsippet til anvendelse.

§ 10. Økosystemtilnærming og samlet belastning

Fylkesmannen som forvaltningsmyndighet har behov for å få innsyn i gjennomførte aktiviteter, slik at vi kan vurdere samlet belastning når vi får inn søknader om andre arrangementer i Bymarka. Fylkesmannen ber søker å finne en praktisk løsning på registrering og dokumentasjon av gjennomførte og planlagt aktiviteter slik at forvaltningsmyndighet kan få disse opplysningene på forespørsel.

Høsten er generelt en mindre sårbar periode i skogsnaturen enn våren. Dette i motsetning til våren, med vegetasjon som er i nyvekst etter vinteren og dermed mer sårbar for skade. Dyr og fugler er om våren i en sårbar yngleperiode. Det må derfor stilles strengere krav til løpenes utforming om våren da vegetasjonen er mer sårbar og dyr og fugler har yngle- og hekketid.

Fylkesmannen ber om at retningslinjene i forvaltningsplanen følges ved utlegging av poster (se over). Dersom en har valgt mellom å plassere en gitt post utenfor reservatet eller innenfor, ber vi om at posten legges utenfor reservatgrensen, slik at verneområdet belastes minst mulig.

Videre vil Fylkesmannen henstille arrangør om at poster ikke legges i forvaltningssone 1 (se figur over) dersom det kan unngås. Forvaltningssone 1 «Gammel naturskog» innehar de største verneverdiene i reservatet i dag, med gammel granskog som i liten grad er påvirket av hogst, skogplanting og tekniske inngrep. Dette tilsier at en bør vise ekstra hensyn til naturen i dette området.

§ 11. Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Dersom det skulle vise seg at løp har gitt uheldige skader i terrenget skal disse repareres for tiltakshavers regning.

§ 12. Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Fylkesmannen har ikke fått noen kritiske merknader til den o-sporten som utøves i Bymarka naturreservat. Det har heller ikke Helge Grenne i Trondheim kommune. Jf. også søkers vurdering av dette i søknaden. Det synes ut fra det å være forsvarlig å forlenge avtalen med nye 5 år. Slik forlengelse er også tatt opp med søker. Fra Fylkesmannen synes vi det er fornuftig å forlenge med 5 år og ikke gi tillatelsen uten tidsbegrensning. Det kan være fornuftig å få en evaluering hvert 5. år og eventuelt justere rammene ved behov.

Poster som henges opp innenfor reservatet må monteres på en måte som ikke skader naturen. Alt som plasseres ut i terrenget må tas inn med en gang etter endt løp.

Løperne bør gis informasjon om at de er i et sårbart område, slik at de kan ta ekstra hensyn til dette når de er ute i terrenget.

Klageadgang

Det er klagerett på vedtaket i medhold av forvaltningslovens kap. VI. Eventuell klage skal stiles til Miljødirektoratet, men sendes Fylkesmannen i Trøndelag innen tre uker fra mottakelsen av dette brevet.

Med hilsen

Gry Tveten Aune (e.f.)
Seksjonsleder
Klima- og miljøavdelingen

Jan Erik Andersen
seniorrådgiver
Klima- og miljøavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Trondheim kommune Postboks 2300 Torgarden 7004 TRONDHEIM

NORSK LOVTIDEND

Avd. II Regionale og lokale forskrifter mv.

Utgitt i henhold til lov 19. juni 1969 nr. 53.

Kunngjort 18. mars 2019 kl. 15.15

PDF-versjon 16. april 2019

15.03.2019 nr. 231

Forskrift om vern av Århanemyra naturreservat, Nittedal kommune, Akershus

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 15. mars 2019 med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34, jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. (formål)

Formålet med naturreservatet er å bevare et område som representerer en bestemt type natur i form av eldre og relativt lite påvirket furu- og barblandingsskog med innslag av betydelige arealer intakt myr. Videre er formålet å bevare et område som har særlig betydning for biologisk mangfold ved at det utgjør en viktig del av et nettverk av vernet gammelskog på Romeriksåsene, og er leveområde for arealkrevende gammelskogarter og rovfugl.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem. Naturreservatet anses som velegnet til å øke sin verneverdi gjennom fri utvikling.

Det skal samtidig tas hensyn til bruk av naturreservatet til idretts- og friluftslivsformål som ikke forringer verneverdiene nevnt i første ledd.

§ 2. (geografisk avgrensning)

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Nittedal kommune: 52/1, 52/2, 52/3, 52/4, 52/5, 52/6, 53/1, 54/1, 55/2, 58/10, 58/11, 58/36.

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 2947 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet mars 2019. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Nittedal kommune, hos Fylkesmannen i Oslo og Viken, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. (vernebestemmelser)

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra naturreservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse.

Utsetting av dyr er forbudt.

- c) Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veier, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling eller lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.

§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Sanking av bær og matsopp.
- b) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- c) Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- d) Beiting.
- e) Merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier, skiløyper og gamle ferdselsveier, i henhold til tilstand på vernetidspunktet.
- f) Begrenset utvidelse av eksisterende stier som ikke forringer verneverdiene angitt i verneformålet.
- g) Oppsetting av midlertidige mobile jakttårn for storviltjakt i en periode fra tre uker før jaktstart til tre uker etter avsluttet jakt.
- h) Vedlikehold av eksisterende gapahuk og jakttårn avmerket på vernekartet, i henhold til tilstand på vernetidspunktet.
- i) Utsetting av saltsteiner.
- j) Bålbrenning med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved, i samsvar med gjeldende lovverk.
- k) Orienteringsløp og turorientering, forutsatt at det er gjennomført årlig kontakt på fylkesnivå i henhold til pkt. 2.2. i «Avtale om retningslinjer for o-idrettens forhold til naturmiljø og rettighetshavere» av 3. desember 1989, samt at øvrige relevante punkter i avtalen følges.
- l) Terrengløp på eksisterende stier.
- m) Gjennomføring av andre arrangementer som ikke forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a) Motorisert ferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- b) Utenom eksisterende veier og stier er bruk av sykkel samt ridning forbudt.

Miljødirektoratet kan av hensyn til verneformålet ved forskrift regulere ferdselen i hele eller deler av naturreservatet.

§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- b) Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- c) Nødvendig motorferdsel ved oppkjøring av skiløyper i eksisterende løypetrasé eller løypetraseer som er tillatt etter andre bestemmelser i forskriften.
- d) Landing og start med Forsvarets luftfartøy.
- e) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med akutt utfall eller fare for akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg som grenser til naturreservatet. Ved bruk av motorisert transport skal det i etterkant sendes melding til forvaltningsmyndigheten.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- b) Oppsetting av gjerder i forbindelse med beiting.
- c) Utbedring, omlegging og endring av eksisterende stier, skiløyper og gamle ferdselsveier.
- d) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- e) Terrengløp utenfor sti dersom det ikke forringer verneverdiene angitt i verneformålet.
- f) Bruk av området til sykkelritt.
- g) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold, samt oppgradering og fornyelse av eksisterende kraftlinje som grenser til naturreservatet.
- h) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 e og i og § 7 a, b, c og d.

§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. (forvaltningsplan)

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (forvaltningsmyndighet)

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. (ikrafttredelse)

Denne forskriften trer i kraft straks.

FYLKESMANNEN I OSLO OG VIKEN
Postboks 325
1502 MOSS

Vår dato: 22.02.2021
Vår ref.: 202017153-2
Arkiv: 323
Deres dato: 21.12.2020
Deres ref.: 2020/42127

Saksbehandler:
Ingvild Alseth Fløtre

Uttalelse på høring av forslag om vern av 9 skogområder i Viken - Lekumelva - Austadmarka - Leitjernhøgda - Beia - Rudsbekken - Grønliparken og Ormåsen - Rødsåsen - Vestre Risenhøgda og Fuglemosen - Tverrbergkastet - Frist 22.02.2021

Vi viser til høring av forslag om vern av ni skogområder i Viken. Hvorav fem områder er nye og fire er utvidelser av eksisterende naturreservater i Viken.

NVE har sett gjennom meldingen for det foreslåtte verneområdet med tanke på energi- og vassdragsinteresser som eksisterende og planlagte energi- og nettanlegg, vannkraftverk, hydrologiske målestasjoner m.m. Vedrørende de ni skogområdene har vi tidligere uttalt oss under oppstartsmeldingen.

- NVE er positive til at Statnett SF, Elvia AS og Glitre Energi Nett AS har uttalt seg i forbindelse med oppstartsmeldingen. Statnett har merknader til området *Leitjernhøgda*. Elvia har merknader til områdene *Lekumelva* og *Grønliparken og Ormåsen*. Glitre Energi Nett har merknader til *Austadmarka* og *Rudsbekken*.
- Vi kan ikke se at Hallingdal kraft nett AS, Ringerikskraft nett AS og El-verket Høland AS har svart på oppstartsmeldingen. NVE har som regel informasjon om planer av transmisjons- og regionalnett gjennom Kraftsystemutredningene (KSU). Så langt vi kjenner til er det ingen nettanleggplaner som vil være i konflikt med vern i områdene *Beia*, *Rudsbekken* og *Vestre Risenhøgda og Fuglemosen*. NVE har derimot ikke fullstendig oversikt over alle nettkomponenter og -planer for distribusjonsnett på lavere spenningsnivå. Vi forventer at nettselskapene vil uttale seg i høringsrunden om hvorvidt vern vil være i konflikt med deres eksisterende og fremtidige nettplaner. Vi oppfordrer nettselskapene til å gi uttalelse selv i tilfeller uten konflikter.
- Der standardbestemmelsene for nettanlegg inngår i verneforskriften ber NVE om at det presiseres i forskriften at det gjelder for *energi- og kraftanlegg i og inntil verneområdet*. Dette gjelder verneforskrifter for områdene *Lekumelva* og *Austadmarka*.
- I forbindelse med flere verneforslag som grenser til høyeste regulerte vannstand (HRV), har NVE opplevd at grunneierne tidligere har blitt kompensert opptil en meter over HRV for

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Abels gate 9
7030 TRONDHEIM

Region Nord
Kongens gate 52-54
Capitolgården
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

Region Øst
Vangsvæien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

erosjon, nødvendig hogst og rydding i forbindelse med reguleringen og varierende flomvannstander. Vi minner vernemyndighetene på å sjekke om grunneierne av utvidelsen av *Vestre Risenhøgda og Fuglemosen og Tverrbergkastet* har fått erstatning tidligere.

Lekumelva

Det finnes ingen konflikter i det foreslåtte verneområdet. Vernegrensen ligger nært en 11 kV distribusjonslinje vest i området. Områdekonsesjonæren Elvia ber om at det i verneplanenes bestemmelser må sikres rett til drift, vedlikehold og fornyelse av eksisterende energi og nettanlegg. Dette gjelder også nødvendig bruk av motorkjøretøy for å utføre disse oppgavene.

NVE ser at deler av standardbestemmelsene for nettanlegg er på plass i verneforskriften. I utkastet til verneforskriften mangler bestemmelser om motorferdsel ifm. vanlig vedlikehold i §7, samt bestemmelser for fornyelse i §4 og §7. Vi ber om at disse tas inn i verneforskriften slik at Elvia sine interesser er fullstendig ivaretatt. Vi gjør oppmerksom på at forskriften forutsetter at det trenges en dispensasjon for motorferdsel ifm. drift og vedlikehold. For å få unntak til en slik motorferdsel må nettselskapet sørge for at kravene er oppfylt, dvs. at det brukes etablerte traseer og at disse må være merket på kartet.

Austadmarka

Det ligger et 50 kV regionalnett nær vernegrensen mot Drammen. Områdekonsesjonæren Glitre Energi Nett informerer om at de har elektriske anlegg innenfor og tett opptil området. Glitre Energi Nett viser til at det må sikres rett til drift, vedlikehold og fornyelse av eksisterende energi- og nettanlegg i den aktuelle verneforskriften, uten at det må søkes dispensasjon. Dette gjelder også nødvendig bruk av motorkjøretøy for å utføre disse oppgavene.

NVE ser at deler av standardbestemmelsene for nettanlegg er på plass i verneforskriften. I utkastet til verneforskriften mangler bestemmelser om fornyelse i §4 og §7. Vi ber om at disse tas inn i verneforskriften slik at Glitre Energi Nett sine interesser er fullstendig ivaretatt. Vi gjør oppmerksom på at forskriften forutsetter at det trenges en dispensasjon for motorferdsel ifm. drift og vedlikehold. For å få unntak til en slik motorferdsel må nettselskapet sørge for at kravene er oppfylt, dvs. at det brukes etablerte traseer og at disse må være merket på kartet.

Leitjernhøgda (tidligere Skaråsen)

Transmisjonsnettet L0445 Flesaker-Tegneby ligger nært vernegrensen i nord. Statnett informerer om at klausuleringsbeltet til ledningen er 40 meter bredt, 20 meter til hver side for senter av ledningen. Det klausulerte rydebeltet vil bli ryddet for skog med noen års mellomrom. Videre informerer Statnett at ledningen Flesaker - Tegneby ble satt i drift i 1959, og på sikt vil det være påregnelig med fornyelse av ledningsanlegget. Dette innebærer sannsynligvis at det må bygges en ny ledning parallelt med den eksisterende før den gamle eventuelt rives.

Statnett ber om at det må sikres plass til fremtidig utvikling/fornyelse av det elektriske anlegget ved at grensen for verneområdet legges et stykke utenom eksisterende transmisjonsnettledning, eller tas konkret høyde i forskriften for at ny ledning kan komme gjennom det foreslåtte verneområdet. Statnett kommenterer at det vil være av stor betydning om det i forskriften gis et generelt unntak fra vernebestemmelsene for drift og vedlikehold på energianlegg i og inntil verneområdet. Videre må det være åpning for oppgradering og fornyelse av ledningene. Statnett ber om at traseer frem til ledningstrase og høyspentmaster, sammen med ledningens skogryddebelt, tas inn i vernekartet og at det gis et generelt unntak fra vernebestemmelsene når det gjelder motorisert ferdsel etter konkrete traseer.

NVE ser at Statsforvalteren har gjort mindre justering slik at traséen frem til ledningstrase og høyspentmaster holdes utenfor verneforslaget. Videre har Statsforvalteren trukket vernegrensen noe mer tilbake fra kraftledningens ryddebelte. Vi er positive til at Statsforvalteren har møtt enkelte av behovene til Statnett.

Utkast til forskriften for Leitjernhøgda har ikke noen bestemmelser knyttet til energi- og kraftanlegg, spesielt ingen dispensasjon for en ny parallell linje som faller som regel under §7 spesifiserte dispensasjonsbestemmelser for oppgradering og fornyelse. Statsforvalteren begrunner dette med at verneområdet er bratt og at området har verneverdier. Vi ber Statsforvalteren om å ta kontakt med Statnett for å avklare om det er fortsatt behov knyttet til drift, vedlikehold og fornyelse av nettlinsen som må ivaretas i forskriften etter justeringen av vernegrensen.

Områdekonsesjonæren Glitre Energi Nett har ingen merknader til vern av dette området.

Beia

NVE gjør oppmerksom på at Hallingdal kraft nett har områdekonsesjon i verneområdet. Vi kan ikke se at de har uttalt seg i forbindelse med oppstartmelding. Vi forventer derfor at Hallingdal kraft nett uttaler seg under høringsrunden.

Rudsbekken

Vi gjør oppmerksom på at Hallingdal kraft nett har områdekonsesjon i området. Vi kan ikke se at de har uttalt seg i forbindelse med oppstartmelding. Vi forventer derfor at Hallingdal kraft nett uttaler seg under høringsrunden selv når verneforslaget ikke kommer i konflikt med eksisterende eller planlagte nettanlegg.

Glitre Energi Nett eier en 66 kV regionallinje som ligger nært vernegrensen sør-øst for området. Glitre Energi Nett uttaler seg i oppstartsmeldingen at det må sikres rett til drift, vedlikehold og fornyelse av eksisterende energi- og nettanlegg i de aktuelle verneforskriftene, uten at det må søkes dispensasjon. Dette gjelder også nødvendig bruk av motorkjøretøy for å utføre disse oppgavene. Der det er etablert luftledninger innenfor eller tett opp til verneområdet, må det også kunne utføres nødvendig skogrydding for sikker drift av luftledningen i tråd med gjeldende føringer knyttet til anleggs- og områdekonsesjon. Tilsvarende der det er etablert kabelanlegg må det sikres mulighet for graving for reparasjon av disse.

Forskriften til dette området har ingen bestemmelser knyttet til energi- og kraftanlegg. Vi ber om at Statsforvalteren tar kontakt med Glitre Energi Nett for å avklare hvilke bestemmelser bør tas inn i forskriften for å ivareta behov knyttet til drift, vedlikehold og oppgradering av nettanlegg. Vi mener Statsforvalteren minimum bør vurdere å ta inn § 4 følgende bestemmelse: «Drift og vedlikehold, samt nødvendig istandsetting ved akutt utfall, på eksisterende energi- og kraftanlegg i og inntil verneområdet». Dette er for å ta høyde for at noe av arbeidet med kraftlinjen vil kunne skje inne i verneområdet, for eksempel linjerydding.

Til slutt gjør vi oppmerksom på at Bane NORs (tidligere Jernbaneverket) transformatorstasjon JBV Nesbyen ligger utenfor den foreslåtte vernegrensen i sør-øst. NVE ber Bane NOR uttale seg om hvorvidt vern vil være i konflikt med drift og vedlikehold av transformatorstasjonen.

Grønliparken og Ormåsen

NVE gjør oppmerksom på at Elvia har områdekonsesjon i verneområdet. Elvia informerer om at de har en høyspenningskabel vest for verneområdet. Slik de leser kartet er ikke kabelen innenfor verneområdet. Elvia ber om at det i verneplanenes bestemmelser må det sikres rett til drift, vedlikehold og fornyelse av

eksisterende energi og nettanlegg. Dette gjelder også nødvendig bruk av motorkjøretøy for å utføre disse oppgavene.

Standardbestemmelser knyttet til energi- og kraftanlegg er ikke inkludert i forskriften. Vi ber om at Statsforvalteren tar kontakt med Elvia for å avklare hvilke bestemmelser bør tas inn i forskriften for å ivareta behov knyttet til drift, vedlikehold og oppgradering av nettanlegg.

Vi mener Statsforvalteren minimum bør vurdere å ta inn § 4 følgende bestemmelse: «Drift og vedlikehold, samt nødvendig istandsetting ved akutt utfall, på eksisterende energi- og kraftanlegg i og inntil verneområdet». Dette er for å ta høyde for at noe av arbeidet med kraftkabelen vil kunne skje inne i verneområdet.

Rødsåsen

Verneforslaget til dette området skaper ingen konflikter knyttet til eksisterende eller fremtidige energi- og vassdragsinteresser som NVE kjenner til. NVE gjør oppmerksom på at Elvia har områdekonsesjon i verneområdet. Elvia har uttalt seg under oppstartmeldingen. Det finnes ingen konflikter i forbindelse med utvidelsen av vernet.

Vestre Risenhøgda og Fuglembosen

Verneforslaget til dette området skaper ingen konflikter knyttet til eksisterende eller fremtidige energi- og vassdragsinteresser som NVE kjenner til. Verneområdet grenser til høyeste regulerte vannstanden til Damvann som reguleres i forbindelse med vannforsyningen. Det ligger allerede vernet området ned til HRV til Damvann. Derfor vil ikke verneforslaget utgjøre ytterligere hindring for reguleringen av Damvann.

NVE gjør oppmerksom på at El-verket Høland har områdekonsesjon i verneområdet. Vi kan ikke se at de har uttalt seg i forbindelse med oppstartmelding. Vi ber derfor El-verket Høland om å uttale seg under høringsrunden selv i tilfelle når verneforslaget ikke skaper noen konflikter for energi- og kraftanlegg.

Tverrbergkastet

Verneforslaget til dette området skaper ingen konflikter knyttet til eksisterende eller fremtidige energi- og vassdragsinteresser som NVE kjenner til. NVE gjør oppmerksom på at Glitre Energi Nett har områdekonsesjon i verneområdet. Glitre Energi Nett har kommet med uttalelse i forbindelse med oppstartsmelding, og har ingen konflikter knyttet til vern.

Vernegrensen går langs magasinet Holsfjorden. Holsfjorden driftes i forbindelse med kraftproduksjon. Som følge av at eksisterende verneområde grenser til samme magasin er det ingen gjenstående konflikter.

Med hilsen

Ann Myhrer Østenby
seksjonssjef

Ingvild Alseth Fløtre
førstesekretær

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Kopi til:

BANE NOR SF
EL-VERKET HØLAND AS
ELVIA AS
GLITRE ENERGI NETT AS
HALLINGDAL KRAFTNETT AS
Jernbanedirektoratet
Jernbaneverket Energi
Olje- og energidepartementet
RINGERIKSKRAFT NETT AS
STATNETT SF

STATSFORVALTEREN I OSLO OG VIKEN

Postboks 325

1502 MOSS

Vår dato: 23.07.2021

Vår ref.: 202106805-4

Arkiv: 323

Deres dato: 26.05.2021

Deres ref.: 2021/15288

Saksbehandler:

Hedvig Kristoffersen

Uttalelse på høring - Forslag om vern av syv skogområder i Viken

Vi viser til høring av verneforslag for frivillig vern av skog for syv skogområder i Viken, hvor fem er nye verneområder og to er utvidelser av eksisterende verneområder. Områdene det gjelder er Krokskogstupene, Lekumelva, Ryfjell, Fjellsjøhøgda, Tullebrennhaugen og utvidelse av Reieråsen og Hurdalselvdeltaet. NVE har tidligere uttalt seg under oppstartsmeldingen.

NVE har sett gjennom høringsforslaget for de foreslåtte verneområdene med tanke på energi- og vassdragsinteresser som eksisterende og planlagte energi- og nettanlegg, vannkraftverk, hydrologiske målestasjoner m.m.

- Vi har ingen ytterligere kommentarer til områdene Fjellsjøhøgda, Tullebrennhaugen og utvidelsen av Reieråsen.
- Det finnes nettanlegg i eller inntil verneområdene Krokskogstupene, Lekumelva, Ryfjell, og utvidelsen av Hurdalselvdeltaet. NVE ber om at standardbestemmelsene for nettanlegg benyttes i verneforskriften.
- Statnett har uttalt seg ifb. høringsrunden og informerer at de ikke har transmisjonsnettanlegg eller planer som blir berørt av verneplanforslaget og har derfor ingen merknader.
- Vi gjør oppmerksom på at Hallingdal Kraftnett AS, Glitre Energi AS, Ringerikskraft Nett AS og Elvia AS har områdekonsesjon i de foreslåtte verneområdene. NVE er godt fornøyd med at alle berørte nettselskap, samt Statnett SF er på adresselisten. Vi er positive til at Glitre Energi AS, Elvia AS og Statnett SF har uttalt seg, men kan ikke se at Hallingdal Kraftnett AS og Ringerikskraft Nett AS har svart på oppstartsmeldingen. NVE har som regel informasjon om transmisjons- og regionalnett gjennom Kraftsystemutredningene (KSU). Så langt vi kjenner til er det ingen planer knyttet til nettanlegg i områdene. NVE har derimot ikke fullstendig oversikt over alle nettkomponenter og -planer for distribusjonsnett, spesielt ikke på lavere spenningsnivå. Derfor er det viktig at områdekonsesjonærer uttaler seg. Vi oppfordrer Hallingdal Kraftnett AS og Ringerikskraft Nett AS til å gi uttalelse selv i tilfeller uten konflikter.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor

Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge

Abels gate 9
7030 TRONDHEIM

Region Nord

Kongens gate 52-54
Capitolgården
8514 NARVIK

Region Sør

Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest

Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

Region Øst

Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Krokskogstupene (tidligere navn Hvalpåsen)

I det største sørlige området av Krokskogstupene ligger det et digitalt småkraftverkpotensial med en produksjon på 1,01 GWh/år og utbyggingspris på 6,20 NOK/kWh (2019-priser). Det er anslått til å være blant de 20 prosent dyreste vannkraftverkene som har fått konsesjon. NVE ser det derfor som lite sannsynlig at utbygging vil skje. Statsforvalter opplyser at grunneierne i Krokskogstupene er orientert om småkraftpotensialet.

Ringerikskraft Nett AS har områdekonsesjon i området. I det største sørlige området ligger det distribusjonsnett ved grensen i starten av Nestunnelen i nord. Det ligger distribusjonsnett øst for Sønsterud og sørover til Humledal samt et distribusjonsnett i verneområdet ved Skartunnelen og Nordland.

NVE er positive til at standardbestemmelsene for nettanlegg som innebærer unntak for drift og vedlikehold i § 4 og motorferdsel i forbindelse med akutt utfall eller fare for akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg i § 6 er inkludert i verneforskriften.

NVE ber også om at det skal være åpnet for motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold, samt oppgradering og fornyelse av eksisterende kraftlinje i § 7 for å opprettholde standardbestemmelsen for nett. Hvis motorferdsel ifb. kraft- og energianlegg vil foregå gjennom verneområdet trengs dette å bli ivarettatt i verneforskriften. Vi ber om at følgende bestemmelse inkluderes i § 7 slik at den skal lyde som standardformuleringen: «*Oppgradering og fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under § 4.*». Dette gjelder også nye kraftlinjer.

I foreslåtte verneforskrift gjeldende spesifiserte dispensasjonsbestemmelser § 7 bokstav g står det følgende: «*Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 bokstav d, e, f og h og § 7 bokstav a, b, c, d og e.*». Vi ber om at det presiseres i § 7 slik at det også gjelder nødvendig drift og vedlikehold slik at det lyder: «*Nødvendig motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold, samt oppgradering og fornyelse av eksisterende kraftlinje.*». Med andre ord må § 7 bokstav g lyde følgende: «*Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 bokstav d, e, f, g og h og § 7 bokstav a, b, c, d og e.*». I dette tilfellet er § 4 bokstav g inkludert i bestemmelsen slik at motorferdsel ifb. kraft- og energianlegg vil kunne foregå gjennom verneområdet med tanke på drift og vedlikehold, samt oppgradering.

Dersom Ringerikskraft Nett AS mener at deres behov for sikker og nødvendig drift, vedlikehold og oppgradering ikke er ivarettatt med dagens bestemmelser forventer vi at de uttaler seg om dette.

Lekumelva

Elvia AS har områdekonsesjon i området. En 11 kV distribusjonslinje krysser det foreslåtte verneområdet fra nord mot sør i den midterste delen av området. Distribusjonslinjen strekker seg sørover og ligger nært området i den sørlige delen.

Elvia AS har uttalt seg. De ber om at verneplanens bestemmelser åpner for aktiviteter tilknyttet drift, vedlikehold og oppgradering av eksisterende energi- og nettanlegg, uten krav om dispensasjon. Elvia AS ønsker også at bestemmelsene inkluderer nødvendig bruk av motorkjøretøy for å kunne utføre nødvendige oppgaver.

NVE støtter Elvia AS. Vi er positive til at standardbestemmelsene for nettanlegg som innebærer unntak for drift og vedlikehold i § 4 og motorferdsel i forbindelse med akutt utfall eller fare for akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg i § 6 er inkludert i verneforskriften.

Når det kommer til spesifiserte dispensasjonsbestemmelser § 7 bokstav g bes det om en presisering slik at det lyder følgende: «*Nødvendig motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold, samt oppgradering og fornyelse av eksisterende kraftlinje.*». For at standardbestemmelsene for nett skal være inkludert slik at motorferdsel ifb. kraft- og energianlegg vil kunne foregå gjennom verneområdet med tanke på drift og vedlikehold, samt oppgradering ber vi også om at følgende formulering blir inkludert i § 7: «*Oppgradering og fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under § 4.*». Dette gjelder også nye kraftlinjer.

Vi oppfordrer Elvia AS til å uttale seg hvis standardbestemmelsene ikke dekker behovet knyttet til nettanlegg i det foreslåtte verneområdet.

Ryfjell

Glitre Energi Nett har regionalnettet Nes BK – Flå på 132 kV nært nordøst til verneområdet. En 24 kV distribusjonslinje eid av Hallingdal Kraftnett ligger enda tettere inntil vernegrensen. Hallingdal Kraftnett har områdekonsesjon i verneområdet. Vi kan ikke se at Hallingdal Kraftnett har uttalt seg i forbindelse med oppstartmelding. NVE forventer derfor at Hallingdal Kraftnett uttaler seg under høringsrunden, selv i tilfelle hvor verneforslaget ikke kommer i konflikt med eksisterende eller planlagte nettanlegg.

Statsforvalter opplyser at Glitre Energi Nett informerer om at de har en regionalnettlinje tett opptil området Ryfjell. Nettselskapet ber om å sikre rett til drift, vedlikehold og fornyelse av eksisterende nettanlegg, inkludert nødvendig bruk av motorkjøretøy, også dersom man må krysse verneområdet for å komme til linjen. De ber om å ivareta skogrydding og nødvendig sikringshogst i bestemmelsene uten å måtte søke dispensasjon for det.

NVE støtter Glitre Energi Nett. Nettlinjene ligger tett til vernegrensen og det kan oppstå situasjoner der det må utføres rydding, sikringshogst og istandsetting i verneområdet. Nødvendig oppgradering av nettlinjer kan også skape behov for arbeid i verneområdet. Vi ber statsforvalter om å inkludere siste gjeldende standardbestemmelsene for kraft- og energianlegg inn i verneforskriften for å sikre nødvendig drift, vedlikehold og oppgradering av nettanlegg, i tillegg til nødvendig motorferdsel knyttet til disse aktivitetene. Standardbestemmelsene skal tas inn i § 4, 6 og 7. Skogrydding og sikringshogst er en del av drift og vedlikehold som ivaretas med unntaksbestemmelsen i § 4.

- § 4 Generelle unntak fra vernebestemmelsene:
 - «*Drift og vedlikehold, samt nødvendig istandsetting ved akutt utfall, på eksisterende energi- og kraftanlegg i og inntil verneområdet.*»
 - «*Oppgradering eller fornyelse av eksisterende kraftledning for heving av spenningsnivået og økning av linetverrsnittet når tiltaket ikke skader verneverdiene angitt i verneformålet nevneverdig.*»
- § 6 Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene:
 - «*Nødvendig motorferdsel i forbindelse med akutt utfall eller fare for akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg. Ved bruk av motorisert transport skal det i etterkant sendes melding til forvaltningsmyndigheten.*»
- § 7 Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser:
 - «*Oppgradering og fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under § 4.*» Dette gjelder også nye kraftlinjer.
 - «*Nødvendig motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold, samt oppgradering og fornyelse av eksisterende kraftlinje.*»

Vi oppfordrer Hallingdal Kraftnett og Glitre Energi Nett å uttale seg hvis standardbestemmelsene ikke dekker behovet knyttet til nettanlegg i det foreslåtte verneområdet.

Som nevnt under uttalelsen på oppstartsmeldingen gjør vi oppmerksom på at det er definert en mulig kraftverkstunnel under terrenget som krysser det foreslåtte verneområdet. Kraftverkstunellen ble definert gjennom prosjektet Samlet plan for vassdrag som startet på 1980-tallet. Under prosjektet definerte konsulenter og NVE mulige vannkraftprosjekter som fikk ulike kostnadsklasser og prioriteter. Den illustrerte kraftverkstunellen i det foreslåtte verneområdet er knyttet til et kraftverk som ikke er utbygd eller konsesjonssøkt og er derfor definert som et potensielt prosjekt eller restpotensial i NVEs Atlas.

Hurdelsevdelte (utv.)

Områdekonsesjonæren Elvia AS har en 22 kV distribusjonslinje i foreslått verneområde.

Statsforvalter informerer at Elvia AS har uttalt seg og de opplyser at de har en høyspenningsluftledning som krysser innenfor området. De har et pågående prosjekt hvor høyspenningsluftledningen er planlagt lagt om til jordkabel i ny trasé langs Vestsideveien.

NVE er positive til at unntak for drift og vedlikehold i § 4 og motorferdsel i forbindelse med drift, vedlikehold og akutt utfall i § 6 og 7 er inkludert i verneforskriften, men ber også om å ta inn unntaksbestemmelsen for oppgradering og fornyelse i § 4. Denne bestemmelsen er en del av standardbestemmelser som sikrer nødvendig drift, vedlikehold og oppgradering av energi og kraftanlegg:

- § 4 Generelle unntak fra vernebestemmelsene:
 - «Oppgradering eller fornyelse av eksisterende kraftledning for heving av spenningsnivået og økning av linetverrsnittet når tiltaket ikke skader verneverdiene angitt i verneformålet nevneverdig.»

Med hilsen

Ann Myhrer Østenby
Seksjonssjef

Hedvig Kristoffersen
førstesekretær

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

ELVIA AS
Glitre Energi AS
HALLINGDAL KRAFTNETT AS
Olje- og energidepartementet

RINGERIKSKRAFT NETT AS
STATNETT SF

FYLKESMANNEN I OSLO OG VIKEN
Postboks 325
1502 MOSS

Vår dato: 22.02.2021
Vår ref.: 202017153-2
Arkiv: 323
Deres dato: 21.12.2020
Deres ref.: 2020/42127

Saksbehandler:
Ingvild Alseth Fløtre

Uttalelse på høring av forslag om vern av 9 skogområder i Viken - Lekumelva - Austadmarka - Leitjernhøgda - Beia - Rudsbekken - Grønliparken og Ormåsen - Rødsåsen - Vestre Risenhøgda og Fuglemosen - Tverrbergkastet - Frist 22.02.2021

Vi viser til høring av forslag om vern av ni skogområder i Viken. Hvorav fem områder er nye og fire er utvidelser av eksisterende naturreservater i Viken.

NVE har sett gjennom meldingen for det foreslåtte verneområdet med tanke på energi- og vassdragsinteresser som eksisterende og planlagte energi- og nettanlegg, vannkraftverk, hydrologiske målestasjoner m.m. Vedrørende de ni skogområdene har vi tidligere uttalt oss under oppstartsmeldingen.

- NVE er positive til at Statnett SF, Elvia AS og Glitre Energi Nett AS har uttalt seg i forbindelse med oppstartsmeldingen. Statnett har merknader til området *Leitjernhøgda*. Elvia har merknader til områdene *Lekumelva* og *Grønliparken og Ormåsen*. Glitre Energi Nett har merknader til *Austadmarka* og *Rudsbekken*.
- Vi kan ikke se at Hallingdal kraft nett AS, Ringerikskraft nett AS og El-verket Høland AS har svart på oppstartsmeldingen. NVE har som regel informasjon om planer av transmisjons- og regionalnett gjennom Kraftsystemutredningene (KSU). Så langt vi kjenner til er det ingen nettanleggplaner som vil være i konflikt med vern i områdene *Beia*, *Rudsbekken* og *Vestre Risenhøgda og Fuglemosen*. NVE har derimot ikke fullstendig oversikt over alle nettkomponenter og -planer for distribusjonsnett på lavere spenningsnivå. Vi forventer at nettselskapene vil uttale seg i høringsrunden om hvorvidt vern vil være i konflikt med deres eksisterende og fremtidige nettplaner. Vi oppfordrer nettselskapene til å gi uttalelse selv i tilfeller uten konflikter.
- Der standardbestemmelsene for nettanlegg inngår i verneforskriften ber NVE om at det presiseres i forskriften at det gjelder for *energi- og kraftanlegg i og inntil verneområdet*. Dette gjelder verneforskrifter for områdene *Lekumelva* og *Austadmarka*.
- I forbindelse med flere verneforslag som grenser til høyeste regulerte vannstand (HRV), har NVE opplevd at grunneierne tidligere har blitt kompensert opptil en meter over HRV for

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Abels gate 9
7030 TRONDHEIM

Region Nord
Kongens gate 52-54
Capitolgården
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

Region Øst
Vangsvæien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

erosjon, nødvendig hogst og rydding i forbindelse med reguleringen og varierende flomvannstander. Vi minner vernemyndighetene på å sjekke om grunneierne av utvidelsen av *Vestre Risenhøgda og Fuglemosen og Tverrbergkastet* har fått erstatning tidligere.

Lekumelva

Det finnes ingen konflikter i det foreslåtte verneområdet. Vernegrensen ligger nært en 11 kV distribusjonslinje vest i området. Områdekonsesjonæren Elvia ber om at det i verneplanenes bestemmelser må sikres rett til drift, vedlikehold og fornyelse av eksisterende energi og nettanlegg. Dette gjelder også nødvendig bruk av motorkjøretøy for å utføre disse oppgavene.

NVE ser at deler av standardbestemmelsene for nettanlegg er på plass i verneforskriften. I utkastet til verneforskriften mangler bestemmelser om motorferdsel ifm. vanlig vedlikehold i §7, samt bestemmelser for fornyelse i §4 og §7. Vi ber om at disse tas inn i verneforskriften slik at Elvia sine interesser er fullstendig ivaretatt. Vi gjør oppmerksom på at forskriften forutsetter at det trenges en dispensasjon for motorferdsel ifm. drift og vedlikehold. For å få unntak til en slik motorferdsel må nettselskapet sørge for at kravene er oppfylt, dvs. at det brukes etablerte traseer og at disse må være merket på kartet.

Austadmarka

Det ligger et 50 kV regionalnett nær vernegrensen mot Drammen. Områdekonsesjonæren Glitre Energi Nett informerer om at de har elektriske anlegg innenfor og tett opptil området. Glitre Energi Nett viser til at det må sikres rett til drift, vedlikehold og fornyelse av eksisterende energi- og nettanlegg i den aktuelle verneforskriften, uten at det må søkes dispensasjon. Dette gjelder også nødvendig bruk av motorkjøretøy for å utføre disse oppgavene.

NVE ser at deler av standardbestemmelsene for nettanlegg er på plass i verneforskriften. I utkastet til verneforskriften mangler bestemmelser om fornyelse i §4 og §7. Vi ber om at disse tas inn i verneforskriften slik at Glitre Energi Nett sine interesser er fullstendig ivaretatt. Vi gjør oppmerksom på at forskriften forutsetter at det trenges en dispensasjon for motorferdsel ifm. drift og vedlikehold. For å få unntak til en slik motorferdsel må nettselskapet sørge for at kravene er oppfylt, dvs. at det brukes etablerte traseer og at disse må være merket på kartet.

Leitjernhøgda (tidligere Skaråsen)

Transmisjonsnettet L0445 Flesaker-Tegneby ligger nært vernegrensen i nord. Statnett informerer om at klausuleringsbeltet til ledningen er 40 meter bredt, 20 meter til hver side for senter av ledningen. Det klausulerte rydebeltet vil bli ryddet for skog med noen års mellomrom. Videre informerer Statnett at ledningen Flesaker - Tegneby ble satt i drift i 1959, og på sikt vil det være påregnelig med fornyelse av ledningsanlegget. Dette innebærer sannsynligvis at det må bygges en ny ledning parallelt med den eksisterende før den gamle eventuelt rives.

Statnett ber om at det må sikres plass til fremtidig utvikling/fornyelse av det elektriske anlegget ved at grensen for verneområdet legges et stykke utenom eksisterende transmisjonsnettledning, eller tas konkret høyde i forskriften for at ny ledning kan komme gjennom det foreslåtte verneområdet. Statnett kommenterer at det vil være av stor betydning om det i forskriften gis et generelt unntak fra vernebestemmelsene for drift og vedlikehold på energianlegg i og inntil verneområdet. Videre må det være åpning for oppgradering og fornyelse av ledningene. Statnett ber om at traseer frem til ledningstrase og høyspentmaster, sammen med ledningens skogryddebelt, tas inn i vernekartet og at det gis et generelt unntak fra vernebestemmelsene når det gjelder motorisert ferdsel etter konkrete traseer.

NVE ser at Statsforvalteren har gjort mindre justering slik at traséen frem til ledningstrase og høyspentmaster holdes utenfor verneforslaget. Videre har Statsforvalteren trukket vernegrensen noe mer tilbake fra kraftledningens ryddebelte. Vi er positive til at Statsforvalteren har møtt enkelte av behovene til Statnett.

Utkast til forskriften for Leitjernhøgda har ikke noen bestemmelser knyttet til energi- og kraftanlegg, spesielt ingen dispensasjon for en ny parallell linje som faller som regel under §7 spesifiserte dispensasjonsbestemmelser for oppgradering og fornyelse. Statsforvalteren begrunner dette med at verneområdet er bratt og at området har verneverdier. Vi ber Statsforvalteren om å ta kontakt med Statnett for å avklare om det er fortsatt behov knyttet til drift, vedlikehold og fornyelse av nettlinjene som må ivaretas i forskriften etter justeringen av vernegrensen.

Områdekonsesjonæren Glitre Energi Nett har ingen merknader til vern av dette området.

Beia

NVE gjør oppmerksom på at Hallingdal kraft nett har områdekonsesjon i verneområdet. Vi kan ikke se at de har uttalt seg i forbindelse med oppstartmelding. Vi forventer derfor at Hallingdal kraft nett uttaler seg under høringsrunden.

Rudsbekken

Vi gjør oppmerksom på at Hallingdal kraft nett har områdekonsesjon i området. Vi kan ikke se at de har uttalt seg i forbindelse med oppstartmelding. Vi forventer derfor at Hallingdal kraft nett uttaler seg under høringsrunden selv når verneforslaget ikke kommer i konflikt med eksisterende eller planlagte nettanlegg.

Glitre Energi Nett eier en 66 kV regionallinje som ligger nært vernegrensen sør-øst for området. Glitre Energi Nett uttaler seg i oppstartsmeldingen at det må sikres rett til drift, vedlikehold og fornyelse av eksisterende energi- og nettanlegg i de aktuelle verneforskriftene, uten at det må søkes dispensasjon. Dette gjelder også nødvendig bruk av motorkjøretøy for å utføre disse oppgavene. Der det er etablert luftledninger innenfor eller tett opp til verneområdet, må det også kunne utføres nødvendig skogrydding for sikker drift av luftledningen i tråd med gjeldende føringer knyttet til anleggs- og områdekonsesjon. Tilsvarende der det er etablert kabelanlegg må det sikres mulighet for graving for reparasjon av disse.

Forskriften til dette området har ingen bestemmelser knyttet til energi- og kraftanlegg. Vi ber om at Statsforvalteren tar kontakt med Glitre Energi Nett for å avklare hvilke bestemmelser bør tas inn i forskriften for å ivareta behov knyttet til drift, vedlikehold og oppgradering av nettanlegg. Vi mener Statsforvalteren minimum bør vurdere å ta inn § 4 følgende bestemmelse: «Drift og vedlikehold, samt nødvendig istandsetting ved akutt utfall, på eksisterende energi- og kraftanlegg i og inntil verneområdet». Dette er for å ta høyde for at noe av arbeidet med kraftlinjen vil kunne skje inne i verneområdet, for eksempel linjerydding.

Til slutt gjør vi oppmerksom på at Bane NORs (tidligere Jernbaneverket) transformatorstasjon JBV Nesbyen ligger utenfor den foreslåtte vernegrensen i sør-øst. NVE ber Bane NOR uttale seg om hvorvidt vern vil være i konflikt med drift og vedlikehold av transformatorstasjonen.

Grønliparken og Ormåsen

NVE gjør oppmerksom på at Elvia har områdekonsesjon i verneområdet. Elvia informerer om at de har en høyspenningskabel vest for verneområdet. Slik de leser kartet er ikke kabelen innenfor verneområdet. Elvia ber om at det i verneplanenes bestemmelser må det sikres rett til drift, vedlikehold og fornyelse av

eksisterende energi og nettanlegg. Dette gjelder også nødvendig bruk av motorkjøretøy for å utføre disse oppgavene.

Standardbestemmelser knyttet til energi- og kraftanlegg er ikke inkludert i forskriften. Vi ber om at Statsforvalteren tar kontakt med Elvia for å avklare hvilke bestemmelser bør tas inn i forskriften for å ivareta behov knyttet til drift, vedlikehold og oppgradering av nettanlegg.

Vi mener Statsforvalteren minimum bør vurdere å ta inn § 4 følgende bestemmelse: «Drift og vedlikehold, samt nødvendig istandsetting ved akutt utfall, på eksisterende energi- og kraftanlegg i og inntil verneområdet». Dette er for å ta høyde for at noe av arbeidet med kraftkabelen vil kunne skje inne i verneområdet.

Rødsåsen

Verneforslaget til dette området skaper ingen konflikter knyttet til eksisterende eller fremtidige energi- og vassdragsinteresser som NVE kjenner til. NVE gjør oppmerksom på at Elvia har områdekonsesjon i verneområdet. Elvia har uttalt seg under oppstartmeldingen. Det finnes ingen konflikter i forbindelse med utvidelsen av vernet.

Vestre Risenhøgda og Fuglemosen

Verneforslaget til dette området skaper ingen konflikter knyttet til eksisterende eller fremtidige energi- og vassdragsinteresser som NVE kjenner til. Verneområdet grenser til høyeste regulerte vannstanden til Damvann som reguleres i forbindelse med vannforsyningen. Det ligger allerede vernet området ned til HRV til Damvann. Derfor vil ikke verneforslaget utgjøre ytterlige hindring for reguleringen av Damvann.

NVE gjør oppmerksom på at El-verket Høland har områdekonsesjon i verneområdet. Vi kan ikke se at de har uttalt seg i forbindelse med oppstartmelding. Vi ber derfor El-verket Høland om å uttale seg under høringsrunden selv i tilfelle når verneforslaget ikke skaper noen konflikter for energi- og kraftanlegg.

Tverrbergkastet

Verneforslaget til dette området skaper ingen konflikter knyttet til eksisterende eller fremtidige energi- og vassdragsinteresser som NVE kjenner til. NVE gjør oppmerksom på at Glitre Energi Nett har områdekonsesjon i verneområdet. Glitre Energi Nett har kommet med uttalelse i forbindelse med oppstartsmelding, og har ingen konflikter knyttet til vern.

Vernegrensen går langs magasinet Holsfjorden. Holsfjorden driftes i forbindelse med kraftproduksjon. Som følge av at eksisterende verneområde grenser til samme magasin er det ingen gjenstående konflikter.

Med hilsen

Ann Myhrer Østenby
seksjonssjef

Ingvild Alseth Fløtre
førstesekretær

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Kopi til:

BANE NOR SF
EL-VERKET HØLAND AS
ELVIA AS
GLITRE ENERGI NETT AS
HALLINGDAL KRAFTNETT AS
Jernbanedirektoratet
Jernbaneverket Energi
Olje- og energidepartementet
RINGERIKSKRAFT NETT AS
STATNETT SF

STATSFORVALTEREN I OSLO OG VIKEN
Postboks 325
1502 MOSS

Vår dato: 22.04.2021
Vår ref.: 202014602-5
Arkiv: 323
Deres dato: 14.03.2021
Deres ref.:

Saksbehandler:
Ingvild Alseth Fløtre

Uttalelse på høring av verneforslag for skog i Viken

Vi viser til melding om høring av verneforslag for seks områder med skog, hvor fire skogområder er nye verneområder og to er utvidelser av eksisterende naturreservater i Viken fylke.

NVE har sett gjennom meldingen for det foreslåtte verneområdet med tanke på energi- og vassdragsinteresser som eksisterende og planlagte energi- og nettanlegg, vannkraftverk, hydrologiske målestasjoner m.m. Vi har tidligere uttalt oss under oppstartsmeldingen.

- Under oppstartmeldingen gjorde vi oppmerksom på at Elvia AS har områdekonsesjon i gitte områder. Tilsvarende ba vi om at standardbestemmelsene for nettanlegg ble inkludert i verneforskriften for områder hvor det finnes nettanlegg i eller inntil verneområdet. I dette tilfellet gjelder det Hagaevju naturreservat. Vi er positive til at standardbestemmelsene er tatt inn i verneforskriften.
- NVE er godt fornøyd med at både Elvia og Statnett SF har uttalt seg ifm. oppstartsmeldingen av verneprosessen. Elvia har kun merknader til vern av Hagaevju naturreservat. Statnett har ingen merknader til vern av de seks områdene.
- Vi har ingen ytterligere kommentarer til vern av følgende områder: Styggvannsdalen, Søbråten, Torshov og til utvidelsen av Ramsåsen og Rudskampen.

Hagaevju

Elvia gjør oppmerksom på at en 22 kV høyspentslinje og regionallinjen Årnes -Rånåsfoss på 66 kV krysser det foreslåtte verneområdet ved Munkerudevja. NVE er positive til standardbestemmelsene er tatt inn i verneforskriften. Vi ber videre om at § 4 e presiseres med «... *energi- og kraftanlegg i og inntil verneområdet*».

Elvia kommenterer at det i verneplanenes bestemmelser må sikres rett til drift, vedlikehold og fornyelse av eksisterende energi- og nettanlegg. Dette gjelder også nødvendig bruk av motorkjøretøy for å utføre disse oppgavene. Det må også kunne utføres nødvendig skogrydding. Alle slike arbeider må kunne utføres uten at det må søkes dispensasjon.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Abels gate 9
7030 TRONDHEIM

Region Nord
Kongens gate 52-54
Capitolgården
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

NVE mener behovene til Elvia i stor grad er ivaretatt gjennom standardbestemmelsene for nettanlegg. Elvia ber om at nødvendig bruk av motorkjøretøy skal utføres uten at det må søkes dispensasjon. For å få unntak til en slik motorferdsel må nettselskapet sørge for at kravene er oppfylt, dvs. at det brukes etablerte traséer som må være tydelig avmerket på kartet. Dette ble besluttet i kgl. res. av 20.12.2019. Vi forventer at Elvia vil ettersende det nødvendige slik at unntaksbestemmelsen i § 6: «*Nødvendig motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold av eksisterende energi- og kraftanlegg på driftsvei for kraftlinje avmerket på vernekartet.*» kan tas inn i verneforskriften.

Med hilsen

Ann Myhrer Østenby
seksjonssjef

Ingvild Alseth Fløtre
førstesekretær

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Kopi til:

ELVIA AS
Olje- og energidepartementet
STATNETT SF

Fra: Smedstad, Ingrid[ingrid.smedstad@ra.no]

Sendt: 5. jul 2021 14:34:19

Til: Postmottak SFOV

Kopi: post@viken.no

Tittel: Høring verneforslag for skog i Viken - Forslag om vern av syv skogområder - Kulturmiljøinteresser

Vi viser til høring er verneforslag for syv skogområder Viken fylke. Deres ref. 2021/15288.

Riksantikvaren vil minne om at Fylkeskommunen, som også er på høringslista, er høringspart for kulturhistoriske interesser i slike saker.

Vi viser derfor til uttalelse fra kulturminneforvaltningen i Viken fylkeskommune og behandler ikke saken.

Med vennlig hilsen

Ingrid Smedstad

Seniorrådgiver

Seksjon for fredning og verneplaner

Kulturminneavdelingen

Riksantikvaren

Tlf.: +47 98202821

www.riksantikvaren.no

Fra: Smedstad, Ingrid[ingrid.smedstad@ra.no]

Sendt: 16. mar 2021 16:26:43

Til: Postmottak SFOV

Kopi: post@viken.no

Tittel: Forslag om vern av seks skogområder i Viken - Høring - Kulturhistoriske interesser

Vi viser til høring av forslag om vern av seks skogområder i kommunene Nes, Lørenskog, Bærum, Gjerdrum og Nannestad, datert 13.03.21.

Fylkeskommunen er høringspart for kulturhistoriske interesser i slike saker.

Riksantikvaren viser derfor til kulturminneforvaltningen i Viken fylkeskommune og behandler ikke saken.

Mvh

Ingrid Smedstad

Seniorrådgiver

Seksjon for fredning og verneplaner

Kulturminneavdelingen

Riksantikvaren

Tlf.: +47 98202821

www.riksantikvaren.no

Fra: Mejlgaard, Tone <fmoatme@statsforvalteren.no>

Sendt: 14. mars 2021 11:46

Til: Mejlgaard, Tone <fmoatme@statsforvalteren.no>

Emne: Høring av verneforslag for skog i Viken

Se vedlagt høringsbrev.

Alle høringsdokumentene er lagt ut her: <https://www.statsforvalteren.no/oslo-og-viken/miljo-og-klima/nyttvern/frivillig-skogvern/horing-av-forslag-om-vern-av-skog3/>.

Med vennlig hilsen

Tone Mejlgaard

seniorrådgiver

Statsforvalteren i Oslo og Viken

klima- og miljøvernnavdelingen

Telefon: 22 00 36 61

E-post: fmoatme@statsforvalteren.no

Web: www.statsforvalteren.no/ov

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Deres ref.
2021/15288

Vår ref.
19/243-45/LLH

Dato
04.06.2021

Statsforvalteren i Oslo og Viken – høring av forslag om vern av syv skogområder i Viken – uttalelse fra Språkrådet

Krokskogstupene naturreservat, Hole kommune

Ingen merknader. Navnet passer på området (områdene) som skal vernes, og skrivemåten er grei.

Lekumelva, Indre Østfold kommune

Ingen merknader, jf. vår tilråding datert 27.11.2020.

Ryfjell, Flå og Nesbyen kommuner

Ingen merknader, jf. vår tilråding datert 15.04.2021.

Fjellsjøhøgda, Lunner kommune

Ingen merknader, jf. vår tilråding datert 15.04.2021.

Tullebrennhaugen, Lunner kommune

Ingen merknader, jf. vår tilråding datert 15.04.2021.

Reieråsen naturreservat (utvidelse), Moss kommune

I høringsbrevet og på nettsiden er navnet *Reieråsen* brukt, men i dokumentet med kart og forskrift fremgår det at navneforslaget er endret til *Reierskogen*. Dette er i samsvar med vårt forslag i tilrådingsbrevet datert 15.05.2021, og vi har derfor ingen merknader til endringsforslaget.

Hurdalselvdeltaet naturreservat (utvidelse), Hurdal kommune

Ingen merknader, jf. vår tilråding datert 15.04.2021.

Vennlig hilsen

Daniel Gusfre Ims
seksjonssjef

Line Lysaker Heinesen
rådgiver

Brevet er elektronisk godkjent og sendes uten underskrifter.

Mottakere:

Statsforvalteren i Oslo og
Viken

Kopi til:

Kartverket

Statens vegvesen

STATSFORVALTEREN I OSLO OG VIKEN
Postboks 325
1502 MOSS

Behandlende enhet:
Transport og samfunn

Saksbehandler/telefon:
Arne Kolstadbråten / 24058357

Vår referanse:
20/4612-16

Deres referanse:

Vår dato:
14.05.2021

Høring av verneforslag for skog i Viken – Hagaevju, Styggvannsdalen, Søbråten, Torshov, Ramsåsen, Rudskampen

Vi viser til oversendelse mottatt 14.03.21.

Verneforslagene berører ikke eksisterende eller planlagte riksveger.

Statens vegvesen har derfor ingen merknader til verneplanene.

Statens vegvesen Transport og samfunn
Med hilsen

Ellen Marie Foslie
Seksjonsleder

Arne Kolstadbråten

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen håndskrevne signaturer.

Fra: Rune Garberg[rune.garberg@statnett.no]

Sendt: 29. jun 2021 14:35:35

Til: Postmottak SFOV

Kopi: NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT NVE

Tittel: Høringsuttalelse - Forslag om vern av syv skogområder i Viken - Krokskogstupene, Lekumelva, Ryfjell, Fjellsjøhøgda, Tullebrennhaugen - Utvidelse Reieråsen, Hurdalselvdeltaet

Åpen informasjon / Public information

Deres ref: 2021/15288

En viser til Høring - Forslag om vern av syv skogområder i Viken - Krokskogstupene, Lekumelva, Ryfjell, Fjellsjøhøgda, Tullebrennhaugen - Utvidelse Reieråsen, Hurdalselvdeltaet

Statnett har ikke transmisjonsnettanlegg eller planer som blir berørt av verneplanforslaget og har derfor ikke merknader.

Med vennlig hilsen

Rune Garberg

Seniorrådgiver eiendomsforvaltning

BBR - Eiendom og rettigheter

M +47 900 80 853

D +47 71 66 92 13

T +47 23 90 30 00

Statnett

Nydalen Allé 33, 0484 Oslo

PB 4904 Nydalen, 0423 Oslo

[Statnett.no](https://www.statnett.no)

Fra: Walle, Eirik <eiwal@statsforvalteren.no>

Sendt: onsdag 26. mai 2021 14:55

Emne: Høring av forslag om vern av syv skogområder i Viken

OBS: Avsender av e-posten er utenfor organisasjonen.

Statsforvalteren sender med dette forslag om vern av syv skogområder i Viken på offentlig høring – se vedlegg.

Du finner kart, utkast til forskrifter, og naturfaglige rapporter i nyhetssaken på vår nettside:

<https://www.statsforvalteren.no/nb/oslo-og-viken/miljo-og-klima/nyttvern/horing-av-forslag-om-vern-av-skog/>

Med vennlig hilsen

Eirik Walle

rådgiver

Statsforvalteren i Oslo og Viken

klima- og miljøvernavdelingen

Telefon: 32 26 68 30

E-post: eiwal@statsforvalteren.no

Web: www.statsforvalteren.no/ov

"This email with attachments is solely for the use of the individual or entity to which it is addressed. It may contain confidential or privileged information. If you are not the addressee, please notify the sender and delete this message and all

attachments from your files."

STATSFORVALTEREN I OSLO OG VIKEN

Postboks 325
1502 MOSS

Saksbeh./tlf.nr.: Lars Erik Vindfallet
Lauritsen/95109418

Deres ref./Deres dato: 2021/8652/ 14.03.2021

Vår ref.: 21/00263-3

Vår dato: 24.03.2021

Høringsuttalelse til forslag om vern av skogområdet Rudskampen i Nittedal kommune i Viken fylke

Statnett viser til brev fra Statsforvalteren i Oslo og Viken 13.3.2021 vedrørende høring av forslag om vern av 6 skogområder i Viken fylke.

Formålet med høringen er å få synspunkter og merknader til verneforslaget, herunder avgrensning og forskrifter.

Rudskampen og Råbjørn ligger i Nannestad kommune. Eksisterende Rudskampen naturreservat foreslås utvidet med et areal nordøst og vestover med Råbjørn. Statnett er berørt av dette ved at vi har 300 kV transmisjonsnettledning gjennom det foreslåtte verneområdet (i vest).

Som nevnt i Statnetts høringsuttalelse av 25.11.2020 så er transmisjonsnettledningen i dette området spesielt utsatt for nedising og fare for utfall på ledningen. Knyttet til dette er det behov for inspeksjon med snøscooter på snødekt mark her. Konkret her så kjører nettdrift scooter i ledningens skogryddebelte fra mast 87 og mot mast 88, gjennom det foreslåtte verneområdet, for å gjennomføre inspeksjon.

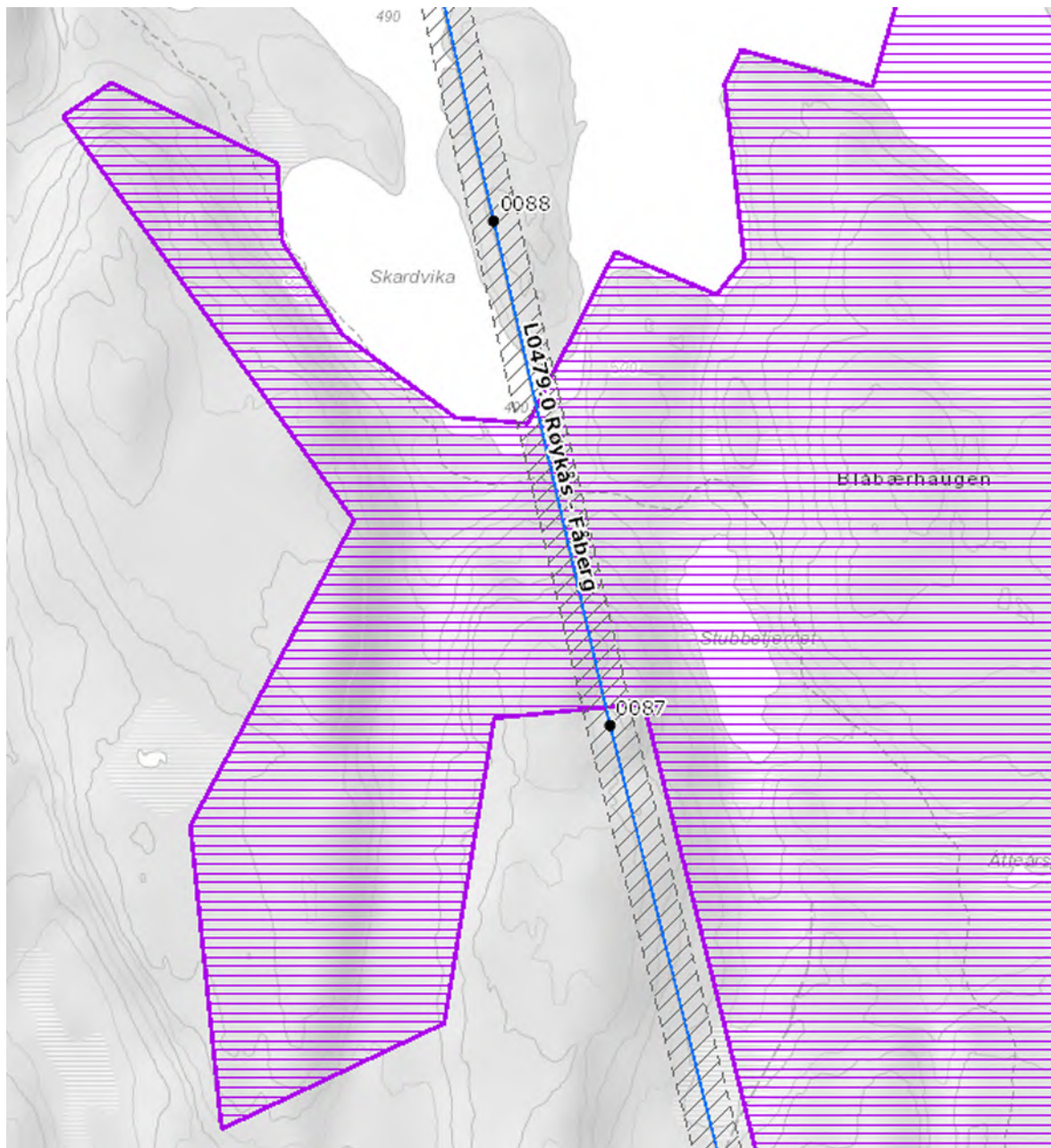
Statnett ber om at verneforskriften endres slik at det gis et generelt unntak fra forbud mot motorisert ferdsel når det gjelder bruk av motorisert kjøretøy på snødekt mark i ledningens skogryddebelte. Skogryddebeltet for denne ledningen er 38 meter bredt, 19 meter til hver side for senter av ledningen.

Med vennlig hilsen

Rune Garberg
Seniorrådgiver

Lars Erik Vindfallet Lauritsen
Seniorrådgiver

Kopi: NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT NVE

Figur 1 - Statnetts 300 kV ledning med tilhørende skogryddebelte gjennom det foreslåtte verneområdet.

Høringsuttalelse fra friluftsliv og kulturminne - Forslag om vern av seks skogområder i Viken

Fylkeskommunen er forvaltningsmyndighet for kulturminner og friluftsliv og har følgende kommentarer til foreslått vern av områdene Hagaevju, Torshov, Sørbråten, Ramsåsen, Styggevandalen og Rudskampen (Råbjørn).

Kulturminner

Arkeologi

Områdene er ikke arkeologisk befart, og forholdet til automatisk fredete kulturminner er ikke avklart. Det kan finnes uregistrerte, automatisk fredete kulturminner innenfor verneområdene. Fylkeskommunen ber derfor om at følgende tekst innarbeides i forskriften for de enkelte verneområdene:

Søknader om tiltak som ikke er i tråd med verneformålet, og som medfører inngrep i grunnen, må forelegges kulturminnevernheten i fylkeskommunen for uttale.

Til informasjon:

Sørbråten: Det er registrert et kulturminne innenfor foreslått verneområde; et dele ved Guttemyr. Hele området omfattes av det prioriterte kulturlandskapet Tanumplatået/Hornimarka.

Ramsåsen: Det er registrert to kullmiler innenfor foreslått verneområde.

Kulturminner

Hagaevju i Nes er allerede underlagt et vern som kulturlandskap med lokal verdi, se Grøntstruktur Romerike, sluttrapport 2002 (objekt-id 83).

Torshov i Gjerdum er allerede underlagt et vern som kulturlandskap med lokal verdi, se Grøntstruktur Romerike, sluttrapport 2002 (objekt-id 114).

For begge disse bør det inn et punkt i bestemmelsenes § 3 pkt C:

KULTUR Avdeling for Frivillighet, friluftsliv, idrett og integrering

Postadresse: Postboks 220, 1702 SARPSBORG
Besøksadresse: Galleri Oslo Schweigaards gate 4, 0185 OSLO
Telefon: 32 30 00 00

E-post: post@viken.no
Internett: www.viken.no
Org.nr.: 921693230

Vedlikehold eller skjøtsel av registrerte kulturminner og verneverdig kulturlandskap innenfor verneområdet (f.eks. skogskoier, slåttenger, gjerder e.l.), samt arkeologiske kulturminner, er tillatt.

Friluftsliv

Vern av skogsområder og tradisjonelt friluftsliv lar seg godt forene. Det tradisjonelle friluftslivet representert med turgåing, rasting og bålrensing, høsting av bær og sopp, samt overnatting bør et skogvern ta høyde for at er mulig – der det er mulig.

Vi ønsker å uttale oss spesielt om områdene:

Hagaevju, Torshov og Sørbråten

Om en del av verneformålet er bevaring av beite- / kulturlandskapet som har blitt etablert gjennom beiting, bør dette gå klart fram. Om så er tilfelle, bør gjerdevedlikehold innlemmes i generelle unntak.

Rudskampen/Råbjørn, Styggevanndalen, Ramsåsen

I store skogsområder vil ferdsel være til mindre i konflikt med verneformålet enn i mindre områder. Vedlikehold av stier og løyper er unntatt vernebestemmelsene. Det samme bør gjelde utbedringer som har til hensikt å verne naturen mot slitasje. Eventuell motorisert transport av materiell til bruer og klopper kan bestemmes at gjøres om vinteren.

Når det gjelder nyetablering eller omlegging av stier eller løyper reguleres dette nå av «Retningslinjer for saksbehandling av stier og løyper i Marka». Om forskriftene skal innskrenke disse retningslinjene bør det være tillatt etter søknad. Det kan i flere tilfeller være riktig med omlegginger begrunnet i natur- og miljøinteresser.

Når det gjelder orientering i de store skogområdene, er dette ivarettatt med henvisning til «Avtale om retningslinjer for o-idrettens forhold til naturmiljø og rettighetshavere». Dette synes som en god ordning for å forene vern og aktivitet.

Vennlig hilsen

Rune Winum

Avdelingsleder

Per Kristen Gisleberg

Rådgiver

Hørings svar - forslag om vern av syv skogområder i Viken

Det vises til høring på forslag til syv naturreservater i Viken.

Vi beklager manglende overholdelse av svarfristen, grunnet ferieavvikling, men håper at innspillene blir tatt med i prosessen.

Generelt

Viken fylkeskommune, friluftsliv, ser på etablering av naturreservater som en berikelse for det egenorganiserte og det naturnære friluftslivet basert på opplevelse. Naturmangfold og variasjon i tilretteleggingsgrader i naturen gir grunnlag for varierte og gode naturopplevelser avhengig av muligheter og personlig interesser. I naturreservater skal friluftslivet gjennom allemannsretten og verneforskriftene spille på lag med naturen.

For utøvelse av friluftsliv i verneområder er det viktig at det kun settes begrensninger for aktiviteter som ikke samstemmer med verneformålet. Vi ser det som positivt at det, der det er naturlig og mulig, legges inn formuleringer i forskriften som tilgodeser friluftaktiviteter.

Formidling til brukere av områdene er viktig. Nødvendig informasjon bør settes opp ved innfallsporter, som eget oppslag eller med QR-kode til informasjon. Kart bør være obligatorisk ved informasjon, både med tanke både på grensen til området og hvor begrensninger i forskriften gjelder. Kartene må være mere leselige enn de som ligger i forslag til forskrifter.

Det presiseres under verneformålene at tilstanden ved vernetidspunktet er retningsgivende for fremtidig naturstatus i områdene. I noen områder legges det vekt på å videreutvikle ønsket tilstand. Skjøtsel er i denne sammenheng viktig og forskriftenes bestemmelser om skjøtsel bør virke mere forpliktende for å ta i vare eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som ligger i formålet. Ordene kan bør i flere paragrafer erstattes med bør.

KULTUR Avdeling for Frivillighet, friluftsliv, idrett og integrering

Postadresse: Postboks 220, 1702 SARPSBORG
Besøksadresse: Galleri Oslo Schweigaards gate 4, 0185 OSLO
Telefon: 32 30 00 00

E-post: post@viken.no
Internett: www.viken.no
Org.nr.: 921693230

Fjellsjøhøgda / Krokskogstupene / Tullebrennhøgda / Ryfjell

Sammenliknbare naturreservater bør ha mest mulig likelydende forskrifter. Vi kan ikke se forskjell på de store barskogsreservatene når det gjelder behov for begrensning av aktivitet.

Enkelte momenter:

- Omlegging eller nyetablering av stier og løyper bør det kunne søkes om. Det kan være at en omlegging eller nyetablering av sti eller løype bør gjøres av hensyn til formålet.
- Forskriften bør presisere hva som ligger i større arrangementer. F.eks. turorientering og undervisningsaktiviteter bør i utgangspunktet være tillatt.
- Det er også ulikt i forskriftene om bålbrekking. Enten er bålbrekking ikke nevnt eller så er reglene forskjellige. Etter vårt syn kan forskriftene ha forbud mot bål, men gi unntak for tørrkvist og medbrakt ved.

Hurdalselvdeltaet

Deler av det nåværende og foreslåtte utvidede arealet for naturreservatet overlapper med det Statlig sikra friluftslivsområde Åsanden. Forskriften må ta høyde for aktiviteter og tilrettelegging som er naturlig på Åsanden. Det bør gjøres unntak i det statlig sikrede området for tilrettelegging, samt tradisjonelle friluftaktiviteter, skoleutflukter og aktiviteter for institusjoner i området. [Naturbase faktaark](#) Åsanden

Vi gir i tillegg et forslag på endring av begrepet «seilbrett» til «vindbaserte vannsportaktiviteter».

Vi er klar over at forskrifter til verneområder må legges til grunn og har forrang for hva som tillates i Statlig sikra friluftslivsområder, men forskriftene kan allikevel opplyse om at naturreservatet har en del som også forvaltes etter annen forskrift og forvaltningsplan.

Lekumelva

Lekumelva er registrert i prosjektet «Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder» som «et vassdrag fra Krogstadfossen/grensen mot Trøgstad til Lekum/Lekumelva med tilhørende strandsoner. Gir gode muligheter for fiske og padling og et mangfold av naturopplevelser» ([Naturbase faktaark](#)). Forskriften bør ta høyde for at det kan bli ønskelig i framtiden å etablere en fiskesti eller fiskeplasser i området. Dette kan legges inn i forskriften som tiltak det kan søkes om. Det samme gjelder arrangementer for undervisningsformål.

Reieråsen

Det synes som foreslåtte endringer til tidligere utsendt forslag er innarbeidet og ivaretar friluftsjnteresser.

Vennlig hilsen

Rune Winum
Avdelingsleder

Per Kristen Gisleberg
Rådgiver